

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ára: 195 Ft

XX. évfolyam 9. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat *

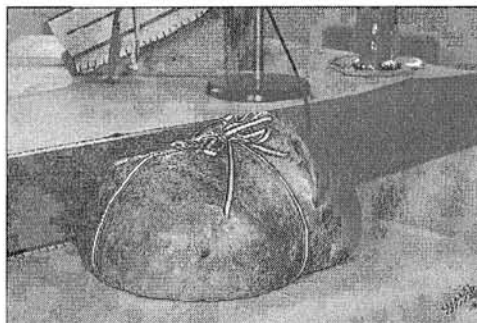
2013. szeptember

A tartalomból:

3. Önkormányzati hírek
4. IN MEMORIAM: Zsigri Mária
5. Civil sarok - Solymosi János

7. Tábor Balatonszárszón

8. Kenyérszentelő Hunyán

13. Esküvők

20. Szent István nap Gyomaendrődön

Böjte Csaba testvér üzenete tanévkezdésre

Jóságoddal, fényeddel öntözgesd a rád bizottakat! – a ferences atya tanév eleji üzenete nem csak pedagógusoknak szól.

Még a virág is a fényre fordul, és ha nem kapja az áldott nap sugarait, meghal. Hogy mellettem ki mennyire jó és alkalmas gyermek, munkatárs, főnök vagy beosztott, az attól függ, hogy én mennyire tudom őt szeretni, mennyire bízom meg benne, mennyi jóság, empátia van bennem iránta.

Szeretnék elmondani most egy nagy titkot: az emberek szeretnek vidámak, jókedvűek lenni. Meg kellene tanulnunk egymást jó értelemben szórakoztatni, felvidítani. Mária látogatása Erzsébetnél jókedvet, örömet, ujjongást váltott ki, és Erzsébet ujjongására Mária Magnificatót énekelt – a jókedvű öröme örömmel válaszolt. Milyen szép lehetett az az együtt töltött idő! Úgy gondolom, hogy a ferenceseket a máriás lelkület nagyon megérintette, és számukra talán ezért is ez a máriás jókedv, a mindennapi nehézségek ellenére is Magnificatót éneklő lelkület irányadó.

Milyen jó lenne, ha a másik ember számára öröm lenne a velünk való találkozás, együttlét. Így a mellettünk való munka, tanulás is örömmel fog válni a másik számára. Ha só és bors nélküli ételt tálalunk fel, abban senki nem fogja örömet lelni, pedig minden jó benne lehet, tápérték, vitamin, kalória – az íztelen étket nagyon nehéz lesz legyűrnünk a torkunkon.

Próbáld meg a reggeli találkozást, az óra első percét egy tréfás megjegyzéssel, egy kedves viccel indítani. Ha jól, kacagva indul a nap, akkor több esélyetek van, hogy eredményes, szép napot fejezzetek be. A mai világban az emberek lejárják a lábukat, hogy őket szórakoztassák. Legyetek egymás számára ti a szórakozás, a vidámság forrásai. Nem tudsz néhány jó poént elsűtni?! Dehogynem, és ha valóban nem tudsz, akkor tanul meg! Nem lehetetlen! A gyermeknevelésben, a munkatársi viszonyban a jókedv, a derű elengedhetetlen.

A jó, szászvárosi kilencvenéves Antal atya mondotta, hogy ő rossz, negatív dolgot nem visz, nem hurcol magával, és kacagva mutatta az évek súlya alatt elnyomódott kezét: „Ezekkel nem is tudnám!” Minek emlékezni arra, aminek meg sem kellett volna történnie?! Neki mindig mindenre van jókedvű, vidám megjegyzése. A minap azt mondta, hogy lám kilencven éves, és utána huncutul rám nézett, és azt mondta: „Na, ugye ehhez már pofa kell?!” És vidáman kikacagtuk a közel egy évszázad minden súlyát, terhet, a kommunista verőlegényeket, a nincstelenséget, mindent, ami őt nem lehúzta, hanem fényrel és életörömmel töltötte el. Én tőle még panaszt, rossz szót senkiről nem hallottam, jó is vele együtt lenni, találkozni. Hány idős ember van, aki mindig

sopánkodva, siránkozva fogad, ha meglátogatjuk, aztán egy kis ideig fog-összeszorítva állunk mellette, hallgatjuk, nézzük, ahogyan szenved, és utána fáradtan kereket oldunk, és kerüljük a vele való találkozást! A veled való találkozás ne legyen egy béka, amit a másíknak erőszakkal le kell nyelnie.

Ebben az új tanévben arra kérek szívem minden melegével, hogy légy áldott napfény, meleg őszi eső, jóságoddal, fényeddel öntözgesd a rád bizottakat, és meglásd, a gyermekek, a munkatársaid, de még a hatóságok is, akár a sivatag szélén évek óta tőpörödő, aszalódott kis magvak, megerednek, kihajtanak, majd csodálatos virágszirmokba borulva elkezdik kibontakoztatni csodás gyümölcsüket. Hidd el, hogy arra vár mindenki, hogy kiszerezzék aszalódó létükből az életet dicséző jókedvet, színes virágokat, bomló gyümölcsöket. Nem taktikás fortélyokkal, mindenféle „okos eszközök” trükkös felhasználásával kell színes kartonból szirmokat ügyeskedni a megszáradt magvakra, hanem a bennük lévő csodás életet kell hitteddel, jóságos szent jelenlétteddel kibontakoztatnod. Csodás, izgalmas, nagy kaland!

Testvérem, te nem egy szépségverseny zsűrije vagy, hogy megállapítsd valakiről, hogy mennyit ér, te ne a száraz magvat lásd magad előtt, hanem az életet, a csodás szirmokat, és a jövőre érett gyümölcsöket a „tőpörödött”, rád bízott gyermekben, a melletted dolgozó munkatársban. Azért kaptunk egy újabb évet az élet Urától, hogy türelmes jósággal kiszerezzük egymásból az értékeket.

Ez a ti csodálatos, mindennél szebb feladatotok! És ha jól dolgoztok, akkor a drága fizetésetek is!

Isten áldása legyen munkátokon, jó tanévet kívánok mindenkinek! (Magyar Kurír)

Hírek innen-onnan és házunk tájáról

A megyei útiügyi biztos megkezdte az egyeztetést

Miniszteri biztosok kinevezésével teszi még hatékonyabbá és célirányosabbá a közúthálózat fejlesztését a Kormány. Az erről szóló utasítást 2013. június 15-i hatállyal adta ki Németh Lászlóné, nemzeti fejlesztési miniszter.

A döntés által minden megyében a helyi és regionális viszonyokat jól ismerő politikusok segítik majd az úthálózat fejlesztését.

Békés megye közútfejlesztésért felelős miniszteri biztosául Dankó Béla, országgyűlési képviselőt, a 2. számú választókerület Fideszes elnökét nevezte ki a szakminiszter.

A képviselő elmondta, hogy elsődleges feladatának az önkormányzatok választókerületi és megyei szintű igényeinek felmérését tekinti, ezért mind a településekkel, mind a választókerületekkel megkezdte az egyeztetést a 2014-gyel kezdődő uniós költségvetési ciklus előtt.

„Az útiügyi biztosok legfontosabb feladata az igények és problémák felmérése és az előkészítés megkezdése”- mondta el Dankó Béla.

Ezzel együtt fontosnak nevezte a folyamatban lévő Regionális Operatív Programok keretében megvalósuló útfelújítások felgyorsítását, nyomon követését, és az EU-s források hatékony lehívásának elősegítését is.

Dankó Béla Békés megye jövője szempontjából kulcsfontosságúnak nevezte az úthálózat mielőbbi fejlesztését.

Arra, hogy mindezt a Kormány is így látja, példaként az M44-es gyorsforgalmi út hamarosan induló megépítését emelte ki Dankó Béla, Békés megye útiügyi biztosja, aki elmondta: biztos abban, hogy a következő időszak közútfejlesztést célzó beruházásai nyomán a megye még hatékonyabban kapcsolódhat be a Dél-Alföld és a határ menti régiók gazdasági vérkeringésébe.

GYOMAENDRŐDÖN, Tamási Áron 13 sz. alatti ház eladó. Érdeklődni: 06 30-705-1257 számon lehet.

Eladó Gyomán, a Vásártéri lakótelepen, földszinti, egyszobás lakás, cserépkályhával és gázfűtéssel ELADÓ! Ár: megegyezés szerint
T: 06203754567

Aranymenyegző

Hunyán augusztus 18-án vasárnap ünnepelte házasságkötésének 50. évfordulóját **Iványi Sándor** és **Dávid Margit**. Családjuk, rokonok és a hívek körében adtak hálát az elmúlt ötven év minden ajándékáért.

A szentmise végén külön áldásban is részesültek. Isten adjon nekik további boldog életet, egészséget!

Hunyai meghívó

Szeptember 15-én vasárnap 10 órakor ismét megrendezük a tavalyi jól sikerült rendezvényünkhöz hasonlóan az Öregministráns találkozót – fiúknak. Szeretettel hívunk és várunk minden volt ministráns fiút.

Szennyvíztisztító telep korszerűsítése

A gyoмаendrődi szennyvíztisztító telep az 1980-as évek elején épült, majd 1994 és 1996 között bővítették és modernizálták, ezekben az években készült el a város teljes területén a szennyvízcsatorna hálózat. A meglévő tisztítási technológia nem alkalmas a beérkező szennyvíz ma elfogadott módon történő teljes megtisztítására. A projekt célja a hazai és az uniós irányelvek figyelembe vételével a szennyvíz előírt határértékekre történő megtisztítása. A projekthez vissza nem térítendő támogatásként 700 270 465 forintot nyert el Gyomaendrőd városa.

Kitüntetés - 2013. augusztus 20-án a Magyar Köztársaság Elnöke Ungvályi János Andrásnak a LIA Alapítványi Óvoda és Szakközépiskola Szolnoki Tagintézmény igazgatója részére magas színvonalú intézményvezetői tevékenysége elismeréseként **MAGYAR ARANY ÉRDEMKERESZT** kitüntetést adományozta. Gratulálunk!

Gyomaendrődi megemlékezés a Roma Holokauszt emléknapján

Gyomaendrőd Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata 2013. augusztus 2-án délelőtt 10 órakor néma gyertyagyújtással emlékezett meg a második világháborúban elhurcolt, meggyilkolt cigányszármazású emberekről.

1944. augusztus 2-ről 3-ra virradó éjszaka számolták fel az auschwitz-birkenai II/E. cigánytábor, kivégezve utolsó 3000 lakóját.

Egyik egykori táborlakó így emlékszik vissza az eseményekre: „Egyik éjjel a férfiak tábora több ezer ember kiabálására ébredt. Amint kiléptünk a barakkokból, láttuk, mi történt. A cigányok táborát fényszórók világították meg, a cigány férfiakat, nőket és gyerekeket az SS-ek sorba állították ötösével, hogy a krematóriumba vigyék őket. A szerencsétlenek minden erejükkel ellenálltak, olyan hangosan kiabáltak, hogy egész Birkenauban hallatszott. A dulakodás egész éjjel tartott, de reggelre a cigányok tábora már üres volt.”

Soha többé rasszizmust!

Szécsi Zsolt
elnök

Önnek joga van tudni...

hogy miről döntött a Képviselő-testület augusztus hónapban

Az idei év nyári szünet a Képviselő-testület számára ismét a július hónap volt. Ezen idő alatt azonban a Polgármester két alkalommal is összehívta a döntéshozókat, mivel néhány pályázathoz kapcsolódó napirendi pont megtárgyalása halaszthatatlanná vált.

Napirendi pontok:

-KÉOP-1.1.1./C/13 sz. hulladékgyűjtés fejlesztésével kapcsolatos pályázat benyújtása

A pályázat települési szilárdhulladék-gazdálkodásnál használt eszközpark fejlesztését szolgálja, amennyiben azt támogathatónak ítélik meg. A konzorciumban több település önkormányzata is részt vesz, ebből Gyomaendrőd igénye 148.842 590 Ft. Az önerő várható mértéke 2.036.508 HUF

A Képviselő-testület egyetértett az előterjesztés tartalmával.

2013 augusztus 29-iki ülés tartalmából:

Gyomaendrőd Város 2013. évi költségvetésének első féléves teljesítése

A 2013. év sok változást hozott mind az önkormányzat, mind a hivatal életében. Több jogszabályi környezet is megváltozott, át kellett térni a feladatalapú finanszírozásra, amely másféle gondolkodást igényel, illetve átalakult a hivatali struktúra, a közös hivatal alapításával új szabályozó rendszert kellett kiépíteni.

Az előterjesztésben bemutatásra került az önkormányzat egészének 2013 I. félévi bevételeinek és kiadásainak alakulása.

A költségvetés I. félévi alakulása:

Megnevezés	Eredeti ei.	Módosított ei.	Teljesítés	Telj/mód. ei. %-ban
Bevételek				
Költségvetési támogatások	700530	802621	1171777	145.99
Közhatalmi bevételek	421260	379260	212768	56.10
Saját Bevételek	346354	349054	203424	58.28
Működési célú pénzeszköz átvételek	692755	623405	269434	43,22
Felhalmozási célú pénzeszköz átvételek	537885	537885	34447	6.4
Támogatási kölcsönök Visszatérülése (műk. és felh)	21900	21200	10511	49.58
Előző évi pénzmaradvány	708551	793093	18920	2.38
Függő bevételeinek			8150	
Bevételek összesen	3438235	3515518	1936613	55.09
Kiadások				
Személyi juttatás	800229	820190	381961	46.57
Munkaadót terh. járulék	179869	183776	82208	44.73
Dologi kiadás	612498	722456	383684	53.11
Pénzeszköz átadás műk. cél	259592	181818	97517	53.63
Tartalékok működési célra	87335	86336	0	
Ellátottak juttatása	244476	244476	79597	32.56
Működési kiadás összesen	2183999	2239052	1037417	46.33
Felújítások	42000	45203	4333	9.58
Beruházások	566303	591927	59688	52.11
Pénzeszköz átadás felh. cél	44726	48648	8200	16.86

Felh. célú kölcsön nyújtása	3873	3873	326	8.42
Tartalékok felh. c	386821	376302	0	
Egyéb finanszírozási kiadás	210513	210513	830821	0394.66
Függő kiadások			421	
Kiadás mindösszesen	3438235	3515518	1941206	55.22

Beszámoló a kötvényből származó forrás 2013. I. félévi menedzsmentjéről

2008. február 27-én Gyomaendrőd Város Önkormányzata 6 316 000 CHF értékben 10 éves futamidőre kötvényt bocsátott ki.

A 2011 decemberi ülésen hozott döntés értelmében a kötvényforrás kezelésénél 2012. január 1. napjától az önkormányzat nem kíván külső szakértői szolgáltatást igénybe venni. A Képviselő-testület létrehozott egy három főből álló munkacsoportot, (polgármester, alpolgármester, Pénzügyi Bizottság elnöke) aki a feladatot ellátja, illetve a döntéseket meghozza. 2012. december 31-én rendelkezésre álló kötvényforrás összege: 571 521 201 Ft volt.

2012. 06. 28-ig eszközölt lekötésekre a Raiffeisen Bank Zrt-nél került sor, majd 2012. 06. 29-től az akkor rendelkezésre álló 640 millió Ft elhelyezése az önkormányzat számlavezető pénzintézeténél történt.

2013. január 1-én a nyitótétel összesen 571 521 201 HUF, reálizált hozam 19 828 086 Ft, míg 2013. I. féléve után 443 000 000 Ft áll az önkormányzat rendelkezésére, a főszámlán 16 000 000 Ft jelenik meg, mely összeg 2013. július 4-én lekötésre került.

A Képviselő-testület a kötvényről készült pénzügyi beszámolót elfogadta.

Gyomaendrőd Város Önkormányzata fennálló adósságának átvállalása

Törvényi lehetőség adódott arra, hogy az Önkormányzat, mint hitelező, kezdeményezze az államháztartásért felelős miniszternél a 2012. december 31-iki adósságából az átvállalást követően megmaradt adósságállomány rendezését.

Az átvállalás feltétele, hogy a hitelező az adósságrész 7%-ának megfelelő összeget a központi költségvetésbe utalja át. A hitelező pénzügyi döntése értelmében úgy tud részt venni az adósságkonszolidáció második körében, ha az önkormányzat vállalja azt, hogy a pénzügyi helyett a fennmaradó hitel 7%-át megfizeti, és az esedékességet megelőző napon a bank rendelkezésére bocsátja, mint pénzügyi adósságot.

A Képviselő-testület egy korábbi döntés értelmében felhatalmazta a polgármestert a tárgyalásokra, most pedig a szerződés megkötésére adott utasítást.

A Rózsahelyi Iskola Diákjaiért Alapítvány kérelme

Az alapítvány-mint a Rózsahelyi Ház Integrált Közösségi és Szolgáltató Tér működtetője pályázatot nyújtott be játszótér építésére Öregszőlőben, melyet a támogató hatóság pozitív elbírálásban részesített. A projekt 100%-ban támogatott, így önerőt nem igényel. Viszont az utófinanszírozás miatt az önkormányzatnak vállalni kell a 4 999 543 Ft belekerülés megelőzését.

A játszótér várhatóan még ez évben el fog készülni, ezért a megelőlegezett támogatás ebben az évben nem fog visszatérülni.

A Képviselő-testület 12 szavazattal elfogadta az előterjesztést.

Helyi járat üzemeltetési közszolgáltatási szerződés módosítás

A Képviselő-testület a 2013. május 30-iki ülésen elfogadta a ridegvárosi autóbussz közlekedés szeptember 1-től december 31-ig történő beindítását, illetve a finanszírozáshoz szükséges anyagi fedezetet is biztosította. Az ezzel járó menetrend módosulás szerint: tanítási és munkanapokon a MÁV állomásról történő autóbussz indulás 6.30-ról 6.20-ra módosul, a Nagylaposról induló autóbussz 6.55 h helyett 6.45-kor indul.

IN memoriam

Zsigri Mária (1928-2013)

„Jól van, te hűséges, derék szolga. Mivel a kevésben hű voltál,
sokat bízok rád: menj be urad örömébe!” (Mt 25,23)

A hitet kisleány korában jó szüleitől kapta, melyet egész

Augusztus 13-án vettünk búcsút az endrődi templomban Zsigri Máriától, aki hosszú éveken át volt az endrődi plébánia dolgozója. Gyászszertartását Iványi László volt endrődi és Czank Gábor jelenlegi endrődi plébánosok végezték.

1928. május 28-án született Endrődön. Édesapja Zsigri Gusztáv kereskedő, az egyházi temetők gondnoka volt hosszú éveken keresztül.

életében ápolt.

Máriának két fiútestvére született: Gusztáv és József.

Polgári iskolát végzett. Az ötvenes évek végén a Cipész Szövetkezet szakmunkás dolgozója lett.

Iskolás kora óta az egyházi énekkar tagja volt. Oltáranya is volt. Díszítette az oltárokat éveken át.

Nyugdíjba vonulása után még hosszú ideig az Endrődi Szent Imre Egyházközség adminisztrációs munkáját végezte. Három helyi plébános úrnak volt segítségére lelkiismeretes munkájával.

Jó humora volt, tudott vidám lenni. Barátnői szerették.

Szülei és testvérei elhunytak, egyedül maradt.

Unokatestvérei legtöbbször elköltöztek Endrődről, amikor hazalátogattak, többször meglátogatták őt, különösen Gizike, Klári és Idukáék, valamint Iduka lánya Zsuzsa. Látogatta még Ilona unokatestvérének a lánya Nóra, szekszárdi barátnője, Hunya Judit is.

Ágyban fekvő beteg volt hosszú évekig, de türelemmel viselte. Havonta a helyi plébános kijárt Szentségekkel ellátni.

Utolsó éveiben haláláig Vári Péter és családja gondozta nagy türelemmel és szeretettel.

Lelki támasza volt Tímár Mária, aki barátnője volt fiatal kora óta egész haláláig.

Kórházba szállítása után 2013. augusztus 1-re virradó éjszaka visszaadta lelkét Égi Urának.

Zsigri Mária, Tímár Mária és Bálint Magda

OLVASÓI LEVÉL

„Városunk”- Szerkesztőség

Tisztelt Főszerkesztő Úr, Munkatársak!

Köszönet

A család nevében nagyon szépen köszönjük a Városunk Gyomaendrőd c. újság **IN MEMORIAM** rovatában **Bálint Sándorné Kató Klára** nyugdíjas tanítónőről megjelent emlékezést.

Köszönet Pintér Eszter kedves képéért, a névsor közléséért.

Czank Gábor plébános úr megható, kegyeletteljes búcsúztatóját a gyomai templomban a Móra Ferencről idézett találó részlet elgondolkodtatóvá tette.

Köszönjük a búcsúztatón megjelent s a távolból együtt érzők részvétét, hiszen betegség és a nagy hőség miatt többen nem

vállalhatták a megjelenést.

Köszönet Ádám Gyöngyi és munkatársai tevékenységéért.

Szeretnénk a figyelem központjába állítani egy fiatalembert: Benga Ferencnek hívják. Önzetlenül sietett mindig, kevés szabadidejét feláldozva nemcsak édesanyánk, más idős, egyedülálló ember segítségére jó tanáccsal, műszaki, fizikai tevékenységgel. Jó, hogy vannak még ilyen emberek!

Áldja meg az Isten, többszörösen kapja vissza a jót!

Még egyszer köszönve minden segítséget, együttérzést,

tisztelettel:

Horgosné Bálint Klára
Eckhardtné Bálint Katalin

GYOMAENDRŐDI KRÓNIKA

- Civil sarok - Solymosi János

A júliusi kánikula kellős közepén toppantam be Solymosi tanár úrhoz, akiről nem sokat tudtam korábban. A kilenc ikszét meghazudtoló, fiatalos lendülettel tessékelt beljebb a házába, a gyomai városrész egyik csendes utcájában.

A dolgozószoza hangulata valóban olyan, mintha egy iskolai igazgatói szobában ücsörögnék. Beszélgetünk, közben meglevenedik a múlt, többször be-köszön a történelem. Mindjárt születési dátuma Trianont juttatja eszembe.

A tanár úr 1922-ben született Békés megyében, Orosháza mellett Pusztaföldváron.

Iskoláit Orosházán majd az ötéves tanítóképzőt Kiskunfélegyházán végzi el.

„Tanító mindenhol kellett” - érzékelteti a pályaválasztás miérettét...

1941. június 23-án beléptünk a háborúba, édesanyja meghalt, Délvidék, Erdély visszakerült Magyarországhoz, s 1941. augusztus 4-én már Délvidéken, Bácsújfalun tanított.

1200 új tanító közül az egyik.

A pontos dátumokat olyan könnyedén sorolja, mintha egy történelem tanár s nem egy orosz-angol szakos pedagógus tanítana engem az életre. Meglepo szellemi és fizikai frissesség kilencvenegy éves korban.

Két évig tanított Újvidéken, majd bevonult katonának, az újvidéki határvidékekhez került.

Az 1943-44-es tanév már a tiszt iskolában találja, ahol - milyen a véletlen - SZABÓ ERNŐ endrődi gyerekekkel együtt holtversenyben lettek elsőszázegyház tanuló közül a tanulmányi versenyen, akit az eredményhirdetésekor ismert meg, hisz ő más fegyvernemnél volt. 130 maximális pontból 127-et ért el.

(Csak halkan jegyzem meg, hogy hiába no, azért az endrődi iskolai oktatás mindig kiváló volt.)

A háború vége felé Budapestre, az Üllői úti laktanyába került, ezt követően az ellenállási mozgalom Kiss János vezette katonai szárnyával felvették a kapcsolatot.

A front már Tökölnél volt, ahol az első bevetéskor megsebesült, három helyen is gránátrepesz érte.

A János Kórházba, majd a soproni kórházba került, ahol úgy döntöttek, nem veszik ki a repeszeket, nehogy lebénuljon. A repeszek ma is a tanár úr testsúlyát gyarapítják, sajnálatos módon.

„Szerencsés fickónak tartom magam” - fűzi hozzá.

Teszi ezt annak ellenére, hogy a háború után 1945. január 30-tól két és fél év „málenkij robot”-ot szovjet hadifogságban töltött, ahonnan 1947. július 30-án tért haza.

A fogságban tanult meg oroszul és angolul is, utóbbit egy angol hadifogolytól, cigarettáért cserébe.

Hazatérve állást keresvén Csorváson ismerkedett meg feleségével, aki magyar-történelem-német szakos tanár volt, s akit meglátni és megszeretni egy pillanat műve volt... ahogy mondja a régi fáma, s akivel pár hónap híján hatvan évet éltek együtt.

1949-ben tanári diplomát szerzett Budapesten, majd 1951-ben kerültek GYOMÁ-ra. Solymosi tanár urat az általános iskola igazgatójának nevezték ki, felesége pedig a Szarvasról áthelyezett óvónőképzeben tanított.

1958-ig vezette az általános iskolát, majd az időközben megalakult gyomai gimnáziumba került feleségével együtt, ahol ismét találkozott az „endrődi gyerekekkel”, SZABÓ ERNŐ-vel, akinek a nevéhez fűződik a gimnázium megalapítása 1954-ben. Kicsi a világ, mondják.

1964-72 között gimnáziumi igazgatóhelyettesként dolgozott. Az évek során nagyon sok ismertté lett vagy épp kevésbé ismert gyomaendrődi lakost tanított, generációk nőttek fel a kezei közül, vagy dolgoztak vele együtt.

Márton Gábor, Fülöp Imre, Ladányiné Varju Margit, Hunyáné Varju Marianna, Varju József tanítók, hogy csak egy párat említsék

a teljesség igénye nélkül.

Huszonöt év gimnáziumi tanítás után 1983-ban ment megérdemelt nyugdíjba.

Mindemellett alakította a falu, Gyoma, majd Gyomaendrőd életét is. Hosszú évekig tanácsstag is volt, a Kulturális, Oktatási, Ügyrendi Bizottság elnöke, az oktatásügy kiváló dolgozója.

A gyomai gimnázium megalakításának 50. évfordulóján 2004-ben elsőként kapta meg feleségével a KNER EMLÉKPLAKETTET.

Tudás, tettvágy és szakmai siker jellemzi gyermekeit is (két fiú s egy leány született), akik szakterületeiken szintén öregbítették a Solymosi név hírért. Valamennyien a Gyomaendrőd Ki Kicsodába is bekerültek.

„Csak itt vagyok otthon” - mondta búcsúzóul - „körül vesz a volt kollégák, tanítványok szeretete, tisztelete.”

Ha lenne a városban bölcsek tanácsa, mindenképpen jelölném oda...

Sok erőt, egészséget kívánunk Solymosi tanár úrnak a mindennapokra.

Dr. Varju László

Az Endrődi Baráti Kör híreiből...

A Szent István napi ünnepségek nyitányaként augusztus 18-án rendezte meg a GYÜSZTE a XV. Gyomaendrőd Nemzetközi Halfőző versenyét az endrődi ligetben.

Sokan hazalátogattak erre a kiemelkedő eseményre az Endrődi Baráti Kör szervezésében is, s kellemes napot töltöttünk együtt. A finom halételek versenyében a Baráti Kör benevezett halászléve idén is aranyérmeket kapott a zsűritől.

A hosszú hétvége legkiemelkedőbb élménye azonban kétségtelenül az augusztus 20-án este az endrődi Szent Imre Templomban megtartott hangverseny volt.

A 150 fős erdélyi Szentegyházi Gyermekfilharmonia kórus felejthetetlen előadását a mintegy hatszáz fős ünnepi közönség vastapsa kísérte több alkalommal.

Jó volt magyarnak, GYOMA-ENDRŐDinek lenni kedd este, s ezen az ünnepi hétvégén...

A szokásos szavakkal bucsúztunk: Jövőre, Veled, Ugyanitt...

Dr. Varju László

A halfőző verseny közönsége

Katolikus oldal

SZEPTEMBERI MISEREND

Endrőd

Vasárnap és ünnepnap: 9 és 18 óra,
Hétköznapokon, csütörtök kivételével: reggel fél 8-kor

Szent Gellért Iskola kápolnájában

Szeptember és 28-án 17 óra

Gyoma

Kedden és pénteken 18 órakor a templomban,
vasárnap és ünnepnap 11 óra

Hunya

Vasárnapokon: 10 órakor,
hétköznapokon csütörtök kivételével 18 óra

„IN CRUCE SALUS! - KERESZTBEN AZ ÜDVÖSSÉG!” A szent kereszt tisztelete

A római katolikus Egyház naptárában szeptember 14-én találjuk Szent Kereszt felmagasztalásának ünnepét. A szent hagyomány szerint Konstantin császár édesanyja, Szent Ilona császárné találta meg Jézus Krisztus keresztjét a Jeruzsálem környéki ásátások során, és ezen a napon, szeptember 14-én ünnepélyesen elhelyezték a tiszteletére épített Szent Kereszt bazilikában.

A szent kereszt megtalálásának legendája a következőképpen maradt fent: Jeruzsálem mellett, a Golgotán végeztetett Szent Ilona császárné ásátásokat, és egyszer csak három egyforma keresztre bukkantak a földben: Jézusét és a két latorét, akiket Jézussal együtt feszítettek meg. Azonban nem tudhatták, hogy melyik volt Jézus keresztje. Ekkor valakinek eszébe jutott, hogy egy súlyos beteg, haldokló (más forrás szerint már halott) asszonyon kéne próbát tenni vele. Megérintették előbb két kereszt maradványaival az asszonyt, de nem történt semmi. Amikor azonban a harmadik kereszttel érintették meg, életerő szállt az asszonyba., és egészségesen kelt fel ágyából. Innen tudták meg, hogy ez utóbbi volt Jézus keresztfája. Eddig az ősi legenda.

A szent kereszt ereklyéit három részre osztották: A legnagyobb darabja Rómában, a Santa Croce de Gerusalemme bazilikában, másik része Jeruzsálemben, míg a harmadik része az Athosz hegyre, az ortodoxia fellegvárába került.

Ezekről a helyekről aztán a világ számtalan templomába került ereklye a Szent Keresztből apró szilánkokat leválasztva, így az endrődi Szent Imre templom is őriz egy kereszt ereklyét a Szent Kereszt oltárban. Nagybőjtben ezt kihelyeztük a misézó oltárra, és a keresztúti ájtatosságok végén a hívek hódolhattak előtte.

Sokakban feltevédket a kérdés: igaz-e a kereszt megtalálásának legendája? Valódiak-e a templomokban őrzött Szent kereszt-ereklyék? Én azt gondolom, ez a hit dolga, és ki-ki eldöntheti, hogy elhisi-e. Nem dogma, nem hittétel, tehát a döntés a miénk. De a Szent Kereszt tiszteletében nem is ez a lényeg. Én azt érzem fontosnak, hogy elsősorban a szívünkben tiszteljük a szent keresztet, az üdvösség fáját, amelyen szenvedett értünk az Isten szent Fia.

Akik részt vettek a nagybőjti háromnapos lelkigyakorlaton,

SZEPTEMBERI ÜNNEPEK

1. vasárnap:	Évközi 22. vasárnap
3. kedd:	Nagy Szent Gergely pápa és egyháztanító
5. csütörtök:	Kalkuttai Boldog Teréz
7. szombat:	Szent Márk, István és Menyhért kassai vértanúk
8. vasárnap:	Évközi 23. vasárnap
9. hétfő:	Claver Szent Péter áldozópap
12. csütörtök:	Szűz Mária szent neve
13. péntek:	Aranyszájú Szent János püspök, egyháztanító
14. szombat:	A Szent Kereszt felmagasztalása
15. vasárnap:	Évközi 24. vasárnap
16. hétfő:	Szent Kornél pápa és Szent Ciprián püspök vt.
17. kedd:	Bellarmin Szent Róbert püspök, egyháztanító
19. csütörtök:	Szent Januáriusz püspök és vértanú
20. péntek:	Kim Taegon Szent András és társai koreai vértanúk
21. szombat:	Szent Máté evangélista
22. vasárnap:	Évközi 25. vasárnap
23. hétfő:	Pietrelcinai Szent Pio áldozópap
24. kedd:	Szent Gellért püspök, vértanú
26. csütörtök:	Szent Kozma és Damján vértanúk
27. péntek:	Páli Szent Vince áldozópap
28. szombat:	Szent Vencel vértanú
29. vasárnap:	Évközi 26. vasárnap
30. hétfő:	Szent Jeromos áldozópap, egyháztanító

Konstantin és Ilona

talán emlékeznek Ft. Kozovits Attila perjámosi plébános atya beszédére, aki arra hívta fel a figyelmünket, hogy a keresztnek két szára van: egy függőleges és egy vízszintes. A függőleges, fölfelé mutató ága az Istenre emlékeztet minket: milyen az Isten-kapcsolatunk? Milyen az imaéletünk? Mennyire éljük mindennapjainkat az Isten jelenlétében? A kereszt vízszintes, szerzetmutató ága pedig az embertestvéreink, felebarátaink felé irányítja figyelmünket. Milyen a kapcsolatunk az emberekkel, a szűkebb és tágabb környezetünkkel? Hogy próbáljuk megélni a felebaráti szeretet törvényét?

Amikor látjuk otthon, a szobánk falán a feszületet, amikor egy útszéli kereszt mellett elhaladva keresztet vetünk, amikor megcsókoljuk a rózsafüzérünkön függő keresztet, amikor a város bármely pontjáról vagy kint, a földjeinken dolgozva megpillantjuk a templom tornyán égbet mutató keresztet, akkor ez juthat eszünkbe. Hálát adni az Istennek a megváltás nagy ajándékáért, melynek eszköze volt a szent kereszt; és mindig magunk előtt tartani az Isten- és emberszeretet gyönyörű törvényét, mely Jézus Krisztus tanításának alapköve.

Idén, szeptember 14-én az endrődi és gyomai hívekkel az Arad megye Tornyára zarándokolunk, a Szent Kereszt felmagasztalása tiszteletére szentelt templom búcsúünnepére. Ezen zarándoklat, búcsújárás során azon kéréseink mellett, amit a lelkünkben magunkkal viszünk, legyen ott az a kérés is, hogy Isten nap nap után erősítse bennünk a jó elhatározást a szeretetparancs szerint élni. De ezen kívül is, az ősi fohászt gyakran imádkozva: „Ave Crux, spes unica! Üdvözlégy, Kereszt, egyetlen reményünk!”, - imádkozva kérjük a Mindenható Istent, hogy a keresztthordozó Krisztus szeretetének legalább egy töredékét segítsen elsajátítani, hogy majd, amikor a sírhalmunkra tűzik le a keresztfát, a lelkünk örökre örvezhessen az Isten véget nem érő szeretetében!

„In Cruce salus! Keresztben az üdvösség!”

Czank Gábor plébános

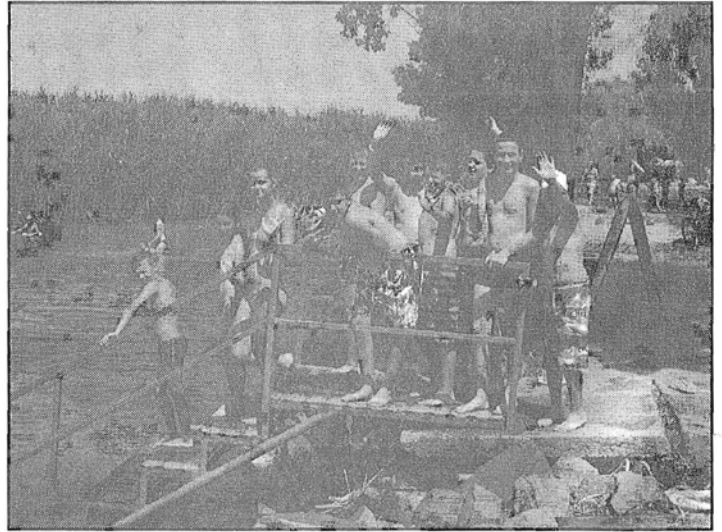

Hírek a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Óvodából

Tábor Balatonszárszón

Július második hetében felejthetetlen élményekben volt részünk. Lelkes kis csapatunk nagy izgalommal várta az indulás napját. Az utat vonattal tettük meg. Az első két napot fürdőzéssel töltöttük el. Az időjárás nyárias, a Balaton vize kellemes volt. Lehetőségünk nyílt Keszthelyen a Festetics kastély, a Pálmaház, a Hintómúzeum, a Vadászati Múzeum, és a Történelmi Modellszobor kiállítás megtekintésére. Miközben a kastélyhoz sétáltunk, megcsodálhattuk a város hangulatos utcáit, épületeit. A következő napon Balatonfüredről indulva áthajóztunk Tihanyba. Mindnyájunkat elvarázsolt az apátság épülete és a benne megtekinthető kiállítás. Fáradtan, de élményekben gazdagon tértünk vissza a táborhelyre. Utolsó nap még megmártóztunk a Balaton vizében, majd fájó szívvel búcsúztunk Szárszótól. Nagyon jól éreztük magunkat, köszönjük Évike néninek, Erzsike néninek, Szilvi néninek, Betti néninek és Editke néninek, hogy elvittek bennünket erre a sok szép helyre.

A tábor lakói

Támogatóink:

Gyomai Református Egyházközség

Polgármesteri Hivatal

Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet

Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Óvoda

Felújítások inzéményünkben

A nyári szünet diákjaink számára a vakáció ideje, kollégáimnak pedig a jól megérdemelt pihenésé. Az iskola falai viszont mégsem álltak üresen, hiszen a szülők és tanulók is hozzászokhattak, hogy minden évben történik valami „új” intézményünkben. Idén sem volt ez másként, még akkor sem, ha nem jár érte kitüntetés, mivel a mi igazi bérünk a gyermekek csillogó tekintete. Ezért nem is szaporítom tovább a szót, hanem beszámolok a nyári munkákról.

Először is örömmel szeretném megosztani a kedves olvasóval, hogy 3 hete kaptuk a hírt, miszerint megújuló energetikai pályázatunkon 12.000.000 Ft-ot nyertünk. Az már csak hab a tortán, hogy úgy sikerült megkötnöm a szerződést: a 15% önrész sem fogja terhelni iskolánk költségvetését, így közel 2 millió Ft-ot sikerült spórolnunk, vagyis a teljes összeg 14.000.000 Ft.

Az épület külsején is történ „egy kis” változás. Messziről nézve nem szembetűnő, hiszen ugyanolyan maradt az iskola összképe: megmaradtunk a zöld ablakoknál. Az épület Lidl felőli homlokzatán és a főhomlokzaton láthatjuk a változást: nyílászárókat cseréltünk. Ettől a megújulástól azt várjuk, hogy a fűtés kevesebbe fog kerülni. Ezen felül új fénymásolat vásároltunk, két miniprojektort, valamint néhány hangszert.

Úgy gondolom, hogy egy ilyen nyár után a legfontosabb dolgunk hálát adni a Jóistennek, mivel ebben az évben is kirendelte mindazt, amire szükségünk volt.

Lukács László
igazgató

Nyári napközis tábor

2013.07.15-19-ig napközis tábor szerveztünk. A gyermekek színes programokban vettek részt. Két napot töltöttünk a Liget Fürdőben. Voltunk vízitúrán, kipróbáltuk az íjászkodást, falmászást, kürtöskalács sütést. Meglátogattuk az endrődi tájházat, ahol agyagoztunk, körmönfontunk, köteleket vertünk, és kalácsot sütöttünk.

Szentek élete

Az oldalt szerkeszti: Sóczó Géza

PÁLI SZENT VINCE

Szeptember 27.

*Ranquine, 1581. április 24.

+Párizs, 1660. szeptember 27.

1581. április 24-én, Dél-Franciaországban, Pouy falucskában született, amelyet 1823 óta St. Vincent-de-Paul-nak neveznek. Ez a kis helység közel fekszik Lourdes-hoz és az óceánhoz.

Szülei szegény földművesek voltak. A közeli Dax városkába, a ferencesekhez küldték iskolába. Atyja, ökreit eladva, egyetemi tanulmányait is biztosította. Vince a spanyol Saragossában, majd Toulouse egyetemén végezte tanulmányait: egyházjogot és teológiát tanul.

Tizenkilenc éves korában szentelték pappá.

Egy hajóúton török kalózok fogságába esett, nyíllal megsebesítették, Tuniszban eladták rabszolgának, ahol keményen dolgoztatták. Egy hitehagyott, volt ferencesnek lett a rabszolgája, akit sikerült visszatérítenie a keresztény hitre, s közösen visszaszöktek Franciaországba.

Plébánosként, majd egy főúr házi lelkészeként szolgálva ismerte meg a vidéki lakosság vallási tudatlanságát és elhagyatottságát. Ezen indításra az 1625-ben szerzetesrendet alapított: a Misszió társaság népmissziók indításával a szegény falusi nép oktatását tűzte ki célul, továbbá

a papság mélyreható képzését, jó papok nevelését. A társaság anyaháza a párizsi Szent Lázár kolostor lett. Innen származik a társaság népies neve: lazaristák.

Női szerzetet – a Szeretet Leányai, ismertebb nevükön Irgalmas Nővérek – valamint más társulatokat is alapított. Az Irgalmas Nővérek rend megalapításának nagy segítőtje volt Marillac Szent Lujza.

Sokféle intézmény alakult ki körülötte, melyeket Párizsból irányított. Felkarolták a szegényeket, az elhagyottakat és a betegeket; foglalkoztak a gályarabokkal. 1640-ben az árva gyermekek felkarolására egy újabb intézményt alapított. Életre hívta a papi rekollekciókat.

Nagy munkabírással jellemezte, prédikált, írt; pusztán leveleinek száma: 30 ezer. A legmagasabb politikai köröknek volt tanácsadója.

Sokat imádkozott, virrasztott. Híveit Isten szeretetére igyekezett vezetni. Már életében szentként tisztelték.

Párizsban halt meg, 1660. szeptember 27-én. Derűs arca üvegfedél alatt, rendje központi templomában (rue de Sevres) ma is látható. 1729 augusztusában boldoggá, 1737 júniusában pedig szentté avatták.

1885-ben XIII. Leó pápa az egész világ minden karitász egyesülete pártfogójává nyilvánította.

Reá is érvényesek másoknak mondott szavai:

„Nem kell kapkodással megelőzni a Gondviselést, de amint utat nyit előtünk, az ember már nem lépkedhet, hanem futnia kell!”

„Szeressük Istent, de a két kezünk munkája és arcunk verítéke árán!”

„Én soha nem gondoltam, hogy nagy dolgokat viszek végbe, hanem egyszerűen tettem, amit tennem kellett.”

(Szentek élete - Magyar Kurír)

KENYÉRSZENTELÉS HUNYÁN, AUGUSZTUS 20-ÁN

Diplomaosztás – rubinra hangolva

„Az időben minden megmarad, de olyan színtelen lesz, mint azok a nagyon régi fényképek... De egy napon fény hull valahonnan, s akkor megint látunk egy arcot.”

Márai Sándor

Ilyen fénysugár volt az a meghívó, amely édesanyámat, Kovács Antalnét, Gyomaendrőd egykori védőnőjét hívta Szegedre, hogy átvehesse rubindiplomáját.

Fényt hozott ez az esemény mindannyiunk életébe, előjöttek az emlékek, megmerítettünk a múltban anyukánk történetei nyomán. Megláttuk az ő fiatalkori arcát: a szorgalmas diákot, a céltudatos fiatal nőt, a gyermekekért tenni akaró, a családot segítő védőnőt.

Megindító élménye volt életemnek, hogy én, a legidősebb lánya kísérhettem el erre a nagyszerű eseményre. A gondos készülődés izgalma, a 91 év nehézségei mind semmibe veszttek, anyukám ugyanolyan „lelkes tanítvány” volt, mint régen, aki élete egyik legszebb élményét várja!

Köszönet ezért a szervezőknek, akik szeretettel hajoltak oda az idős védőnőkhöz, példát adva ezzel a fiataloknak, hogy becsüljék meg egymást és azokat, akik előttük jártak. Hiszen tanítanak ők ma is megjelenésükkel, aktivitásukkal, céltudatos életükkel.

Én nagyon büszke vagyok az édesanyámra, s legyenek büszkék Önök is rá, hiszen egy ember ő Önök közül.

Jó szívvel olvassák az ő történetét, és gondoljanak rá szeretettel!
Megérdemli.

Tisztelettel: dr. Lovas Sándorné
nyugalmazott pedagógus

***

„2013. június 28-án vettem át a Szegedi Tudományegyetem Egészségtudományi és Szociális Képzési Kar ünnepi ülésén a Rubin Díszoklevelet, amely bizonyítja, hogy 70 évvel ezelőtt szereztem meg a védőnői képesítésem a Szegedi Állami Védőnőképző Iskolában.

1943. február 19-én 34 vettük át a diplománkat. Háromévi tanulási eredményével és tapasztalatával indultunk szét az ország minden tájéka felé, hogy egy-egy elhanyagolt magyar falu egészségügyének harcos katonái legyünk.

A Rubin Díszoklevelet csak ketten vehettük

át. Hiába, az idő nagy úr...

Magamról annyit, hogy Endrődön születtem 1922-ben. Édesapám, Takács Imre képesített ácsmester, építési vállalkozó volt. Ő tervezte és építette Endrődön a Népházat 1930-ban. Édesanyám, Hajdú Eszter a háztartást vezette.

A gyomavégi elemi iskolában végeztem, majd érettségi vizsgát édesapám inspirálására, támogatására a mezőtúri Állami Teleki Blanka Leánygimnáziumban tettem 1940-ben. Ezután jelentkeztem a Védőnőképzőbe.

A diploma megszerzés után Dombegyházra kerültem. Nagy várakozással indultam 1943. március 1-jén az első munkahelyemre. A fogadtatás kedves volt a Hivatal részéről is, hisz azelőtt még nem dolgozott védőnő a faluban. Ahogyan megismerkedtem a falu lakosaival, köztük a bárók és nagybirtokosok uradalmi cselédeivel is, elkezdtem felvilágosító gondozási munkámat, családlátogatásaimat. Döbbenet figyeltem fel többek között a sok-sok babonára, amelyek teljesen átszöttek életüket, helytelen káros szokásokra étkezésben, ruházkozásban, viselkedésben. Talán hihetetlennek tűnik, de olyan lakásban volt a tanácsadó, ahol búbos kemence mellett melegedtünk. Akkor fiatalon, 21 éves nagyot akarással úgy gondoltam, hogy kifordítom sarkából a világot. A fiatalság nagyot akarása persze nem az ilyen elképzelések szerint valósul meg, de a világ mégis kifordult a sarkából. Az évek múlásával kitűnt, hogy emelkedett az egészségügyi színvonal, csökkent a csecsemőhalálozások száma, terjedt az egészségügyi kultúra.

Családi életem alakulásában is nagy szerepet játszott első munkahelyem. Még az első évben férjhez mentem a község orvosához, akivel együtt dolgozva örömmel láttuk azokat az eredményeket, melyeket közös erővel, közös lelkes munkával együtt értünk el. Sajnos a háború sok bajt okozott – férjem meghalt katonai szolgálat közben, kislányunk születése után néhány héttel.

Második házasságomat is Dombegyházán kötöttem hat év múlva. Férjemet a battonyai járás megszűnte után Gyomára helyezték. Én egy évig Dévaványán dolgoztam, majd ezután én is Gyomára kerültem.

Pályám és védőnői munkám szeretete mindvégig megmaradt. 1965-től járási vezető védőnőként dolgoztam, majd a gyomai járás megszűnte után a szarvasi járásban kaptam vezetői munkát. Mindvégig Gyomán laktam és lakom.

Végezetül elmondanám még, hogy három lányom van – mind egyik pedagógus. Szerettem volna, ha a védőnői pályát választják, de persze az is igaz, hogy így is gyermekekkel, szülőikkel foglalkoznak, ha nem is olyan formában, mint én, de hasonló nagy szeretettel és ragaszkodással.

Ha előről kezdeném az életemet, ismét ezt a foglalkozást választanám.”

Kovács Antalné
nyugalmazott
védőnő

A Márton család levele

Tisztelt Endrődiek Baráti Köre!

Néhai Márton Gábor tanár (akit Endrődön talán mindenki csak „Marci bácsi”-nak nevezett) családja nevében engedjék meg, hogy megköszönjük fáradtságos szervezőmunkájukat, mely lehetővé tette, hogy 2013. május 11-én Nagylapason parkot (teret) nevezhessenek el róla – életének talán legkiemelkedőbb, legtermékenyebb alkotó szakaszát jelképező nagylaposi általános iskola szomszédságában.

Köszönjük a szép és színvonalas megemlékezést, a meghívást a rendezvény utáni ebédre, valamint legfőképpen azt, hogy így szívükbe zárták „Marci bácsi” emlékét. Megható volt hallani volt kollégái, barátai és egykori tanítványai kedves visszaemlékezéseit, anekdotáit róla, és nem csak azért, mert ezáltal mi is újra átélhettük a régi, szívünknek oly kedves történeteket, ismert epizódokat az életéből, hanem legfőképp azért, mert számos olyan visszaemlékezés is elhangzott, melyet korábban még mi sem hallottunk. Így tovább gazdagodott a róla szóló emlékek, valamint a rokonok, családtagok, jóbarátok által ránk hagyományozott történetek tárháza.

Köszönjük, hogy emlékét ily lelkiismeretesen ápolják!

Marci bácsi özvegye, Jolika néni, sajnos meggyengült, személyesen emiatt a megemlékezésen nem tudott részt venni, de gondolatban ő is köztünk volt, nagy lelkesedéssel várta a találkozózt, és ez alkalomból tollat is fogott, hogy megemlékező sorai az ünnepségen tolmácsolásra kerülhessenek a családtagok, nagylaposi és endrődi jóbarátok előtt. Ő – Marci bácsi elhunytá után – Kecskemétre költözött kisebbik lányához, mert közvetlen családtagja sajnos nem maradt Endrődön.

Házuk – ahol naponta megfordultak kollégák, barátok, gyakorta volt tanítványok, nem ritkán szakdolgozatot készítő főiskolások, akik ott mindig értékes és kiapadhatatlan forrás-anyaghoz juthattak az egykor Endrődhez tartozó tanyavilág iskoláival kapcsolatos témákban – ma üresen áll. Reménykedünk benne, hogy egyszer talán újra hasonló hivatású és érdeklődésű lakója (vagy lakói) lesz(nek) – ott a (ligeti) Rózsahegyi Kálmán iskola tőszomszédságában.

Szíves segítségüket, édesapánk, nagyapánk emlékezetének ápolásában nyújtott kiemelkedő erőfeszítéseiket hálás szívvel köszönjük.

Öszinte tisztelettel:

A Márton család

Endrőd néprajza

Rovatvezető: Szonda István

Tisztelt Olvasó!

Az endrődi folklór hagyományok mellett igen jelentős az egyházi és műköltészeti írott irodalmi jellegű hagyatéka a falunak. Ebbe a csoportba tartoznak a névnapi köszöntők, az anekdoták, a korabeli ünnepek szónoklatai, valamint az egyházi búcsúztatók. A római katolikus temetési liturgia máig élő része a versbe szedett, megzenésített búcsúztató. Endrőd eddig leghíresebb kántorának Ujházi Miklósnak halotti búcsúztatóiból nyomtatott gyűjtemény készült. De a legtöbb búcsúztató sajnós elkallódott az idők folyamán.

Vaszkó Irén gyűjtésében több búcsúztató leírása szerepel. A jelenlegi közlésünk ebből a gyűjtésből adja közre Hunya Mátvás 1873-ban írt búcsúztatóját.

„Hunya Mátvás búcsúztatója (részlet)

Kelt. 1873. május 16.

Dallama: Bűnös lélek hol bujdosol...

Végre hát eljött az óra, melyben kínom tengerén,
Átevezve a nyugalom révpártjára értem én.
A halál jótevő álmot s örök békét ad nekem,
Az élet már úgy is kín volt, nyugalom csak itt lelem.

A jó Isten megeléged a kint, mit rám bocsájtott,
Meglátogatott engemet, mint a jámbor szent Jóbót.
De érette békén viseltem fájdalmas sebeimet,
Megnyugodva vártam meddig, halálom elérkezik.

Minden akként történt velem, mint Istenem akarta,
Azért Jóbként így sóhajtok, legyen Szent akarátja.
S ki Jóbnak mindenből mit bírt, kétszerte annyit adott,
Engem is szegény szolgáját, ő soha el nem hagyott.

Mert ha elvette is tőlem, legdrágább vagyonomat,
Egészségemet helyette, bocsájtott rám kínokat.
Vár ezért fenn az égben ezerszeres örök bér,
Mely minden földi vagyonnál, s boldogságnál többet ér.

Azért szívesen hajtom le fejemet nyugalomra,
Jézus érdemébe bízva, megyek örök álmora.
Kedveseim, hát ne sirjatok, hiszen ítélet napján,
Ismét ölelhetjük egymást, az Úr Jézus szent Jobbján.

65 éves életemet, koporsóba letettem,
Majd félévi nagy szenvedés, elhozza végső percem.
De mielőtt nyugalomra, gyászsiromra indulok,
Hitvestársam, s nemzeteim tőletek búcsúzóok.

Kovács Mária hitvesem, ó mily gyász ért tégedet,
Látván sebekbe gyötrődni hűn szerető férjedet.
S most mily fájdalom lelkednek, hogy örökre válni kell,
S hogy tetőled hű szívemet, gyászkoporsó zárja el.

Negyvenötöd s fél esztendő békés együttlétünket,
Zord halál véget vetett, boldog házas életemnek.
De azért a síron túl is szeret lelkem tégedet,
Kéri Istent, hogy áldja meg, a te földi életedet.

Köszönöm, hogy kínjaim közt, hűn áptál engemet,
A jó Isten fizesse meg az értem tett lépésedet.
Az Úr Jézus vigasztaljon, gyászos özvegységeden,
Szeretett jó hitvestársam, Isten legyen teveled.

Hunya Mária édes lányom, vedd áldásomat,
Áldja Isten veled együtt Farkas István társadat.
Az Istennek oltalmába s boldogságba éljétek,
Egykor, ha jön végórátok, üdvösséget nyerjétek.

Hunya István édes fiam, vedd atyádnak áldását,
S ezzel együtt adja Isten rád kegyelmes áldását.
Varjú Rozália nőddel éljétek békességben,
Lehessetek mindenkoron a Jó Isten kedvében.

Hunya Ilona édes jó lányom bús napod vagyon,
Édesatyádnak halálán szíved kesereg nagyon.
Dinya Mihály hitveseddel Isten áldjon tégedet,
Síron túl az ég honába nyerd örökös béredet.

Hunya Terézia lányom hallgasd végső búcsúmat,
Katona József társaddal vedd áldást kérő szómat.
Enyhüljön, már fájdalmatok értem ne keseregjétek,
S földön sokáig békében s boldogságban éljétek.

Hunya Veronika édes jó lányom Isten hozzád így teszi tehozzád édes
Végbúcsúztást tehozzád édesatyád Pajor Ignác hitveseddel,
Áldjon meg az ég ura, hogy boldogságban,
Folyhasson földi éltetek sora.

Hunya Elek kedves fiam, fogadd atyád áldását,
Te viseld már családomnak és vagyonomnak gondjait.
Istápcold édesanyádat, megáld Isten tégedet,
Uhrin Veronika nőddel, élhess boldog életemet.

Hunya Mátvás édes fiam, szómmal hozzád térek,
Mint mindég úgy végórám csak jóra intlek kérék.
Nőtelen életemben élj az Isten félelmében,
Tiszteld édes jó anyádat, s légy mindenkor kedvében.

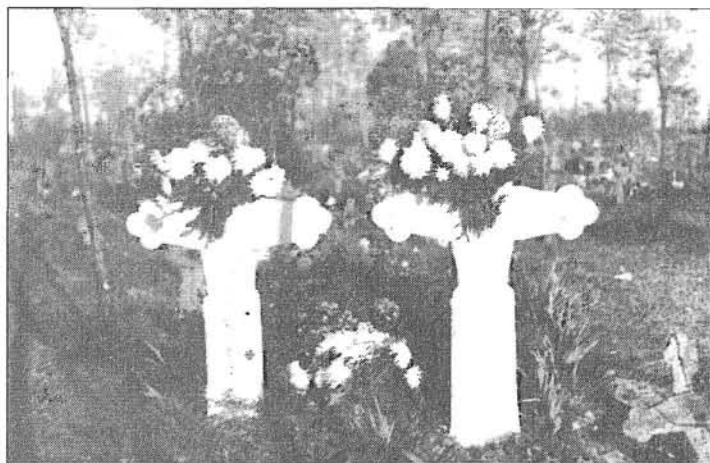
Mindnyájatoknak gyermekeim, nagy köszönetet mondok,
Mert sokszor betegségemben engemet ápoltatok.
Jutalmazza a Jó Isten a földön hűségteket,
Szívtelességetekért adja meg örökös béretek.

Tímár Mihály kedves vőmhöz intézem már szólásom,
Áldjon meg minden léptedben téged édes Jézusom.
Sóczó Mária társaddal, a kedves jó hitveseddel,
Jutalmazás földön jókkal s Mennyben örök életem.

Tímár János és Mária unokáim éljétek,
Hitveseitekkel együtt itt boldogok legyetek.
Úgy Tímár Erzsébet kedves hajadon unokámra,
Szálljon égből az Istennek oltalma és áldás.

Katonaéletben lévő Farkas Imre unokám,
A távolba küldi hozzád végbúcsúját megrendült szám.
Hozzon Isten egészségben jó anyád karja közé,
Ki éretted könnyeivel sokszor arcát öntöze.

Ezeken kívül még összes tizenkilenc unokám,
Áldjon titeket fejenként az én mennyei atyám.
Nagyatok végszavai jókat kérnek reátok,
Hosszú éltetek után, majd legyen Mennyben hazátok..."
Énekelte Ujházi Sándor kántor

Endrődi hagyományos fejfák a Szarvasvégi temetőből

Gyoma néprajza

Rövidítve: Cs. Szabó István

Gyomai legények a császár és királyi hadseregben birodalomszerte az osztrák császári korona szolgálatában 1800-1870. I. rész

Felsorolásunkban a Gyomáról katonának elvitt legények házassági-, elbocsájtó-, végelbocsájtó (azaz abschied-obsit) leveleiről adunk közre válogatást. Az eredeti okmányok a gyomai református egyház irattárában őrzöttek. Minden egyes darabja az illető katonai alakulattól adatott ki a célnak megjelölt felhasználásra, legtöbb esetben úti okmányként is. Legszomorúbb esetről, a halálesetről is adtak ki hivatalos értesítést, amelyet a születési hely szerinti és vallásának megfelelő település egyházának küldtek meg. Egytől egyig német nyelven íródtak vagy németnyelvű formanyomtatványon adták ki a katonának. Néhol feltüntetve az ismerősebb német kifejezéseket – melyek a magyar nyelvbe is „átmentek” – igyekeztem magyar nyelvre fordítani.

ARANYI János házassági engedélyt kapott a császári és királyi (továbbiakban: cs. kir.) 5. Pionir Batalion (=utász zászlóalj)tól, ma műszaki) Klosternaumburgból 1866.

ARANY József elbocsájtó jegyet kapott a Ferenc József cs. kir. 2. huszárezredtől Radkersburg 1866.

ARANY Bálint házasságkötésre elbocsájtó jegy Báró Rodich 68. cs. kir. gyalogezredtől Bécs 1867.

BÁRDOS György elbocsájtó jegy cs. kir. katonai kórház lelkészétől Magyarország olvashatatlanság helységén.

BÍRÓ József házassági engedély a cs. kir. Gróf Gyulay 33. sorgezredtől Prága 1863.

BOGÁR Imre házassági engedély 33. Fróf Gyulay cs. kir. sorgezredtől Prága 1865.

CZEGLÉDI Gergely házassági engedély katonai szállító (szekerész) hadtest parancsnokságtól Bécs 1862. Cs. kir. Tábori egyházi főnökség Buda 1862.

CSELEI Mihály házassági engedély cs. kir. Báró Steininger 68. sorgezredtől Csernowitz (Galícia) 1866.

CSERI Gábor házassági engedély cs. kir. Báró Steininger 68. sorgezredtől Csernowitz 1866.

CSIKOS Antal házassági engedély József főherceg 37. sorgezred-

ezredtől 9. századától Lemberg (Galícia) 1860 (ma Ukrajna Lviv-Lvov)

CSÖKÖNYI Sándor házassági engedély cs. kir. Gróf Gyulay 33. sorgezredtől Prága 1864.

DIÓSZEGI Ferenc házassági engedély cs. kir. Hessen-Kassel választófejedelem 8. huszárezredtől Ezredtörzs állomás Klattau 1858.

DIÓSZEGI Gábor házassági engedély cs. kir. József főherceg 37. sorgezred Lemberg 1860. II. oszt. Sztaniszlau.

DOMOKOS István házassági engedély elbocsájtó levél cs. kir. Larnon-Culoss 31. sorgezred Villafra 1860.

EKE Ferenc házassági engedély Varsó nagyhercege 37. cs. kir. sorgezred (fürst von Warschau) Nagyvárad Raktárparancsnokság Nagyvárad.

FEHÉR Sándor házassági engedély cs. kir. Gróf Gyulay 33. sorgezred Agram 1866.

FEKETE Gábor házassági engedély cs. kir. Báró Steininger 68. sorgezred Josefstadt 1864.

FEKETE József házassági engedély cs. kir. 10. huszárezred 1867.

FEKETE Péter házassági engedély Ferenc Károly bajor királyi herceg cs. kir. 3. huszárezred. Klagenfurt 1865.

FEKETE Sándor házassági engedély Szász-Meiningeni herceg cs. kir. 46. sorgezred Conegliano 1862.

FÜSŰS Sándor házassági engedély cs. kir. Hessen-Kasseli választófejedelem 8. huszárezred ezredparancsnokság Klattau 1858.

GÁBOR János házassági engedély cs. kir. Báró Steininger 68. sorgezred Josefstadt 1864.

GÁLL András halotti bizonyítvány cs. kir. Báró Máriaassy 37. sorgezredtől Lemberg 1821.

GÁL Sándor házassági engedély cs. kir. Gróf Gyulay 33. sorgezredtől Prága 1864.

HARMATI János házassági engedély cs. kir. lovag S. Jüptner 11. tábori tüzérezred Bécs 1867.

HARMATI József halotti bizonyítvány cs. kir. Pétervárad Hadikórház 1815.

HERTZEG József halotti bizonyítvány cs. kir. Báró Máriaassy 37. sorgezred Lemberg 1827.

HORVÁTH Sándor házassági engedély cs. kir. József főherceg 37. sorgezred Prága 1858.

IMRE olvashatatlanság keresztnév, házassági engedély szül. Gyoma 1845. anyja neve: Kováts Erzsébet cs. kir. Báró Rodrich 68. sorgezred Bécs 1867.

IZSÓ Bálint házassági engedély cs. kir. 10. huszárezred Florisdorf 1858.

IZSÓ János káplár házassági engedély cs. kir. 39. Dom Miguel sorgezred Bécs 1856.

JÁRAI Sándor házassági engedély Katonai szállító hadtest parancsnokság Bécs-Buda 1862.

JÓZSIK Sándor házassági engedély cs. kir. Hessen-Kassel választófejedelem 8. huszárezred Csehország Klattau 1857. Tábori Lelkészség Állomás.

KÁSA Sándor házassági engedély cs. kir. Katonai Mènesparancsnokság Mezőhegyes 1862.

KATÓ Péter házassági engedély Ferenc József 1. huszárezred parancsnokság Radkersburg 1866.

CS. KÉRI Péter Káplár házassági engedély Szász-Meiningeni herceg 46. sorgezred Udine 1844.

KIRÁLY Mihály házassági engedély cs. kir. Báró Máriaassy 37. sorgezred Gyula 1839.

F. KISS Bálint házassági engedély cs. kir. Gróf Schlick 4. huszárezred

KIS Imre házassági engedély cs. kir. Károly bajor királyi herceg 3. huszárezred Klagenfurt 1865.

(megjegyzés: az egyes ezredek száma előtt az éppen aktuális ezredtulajdonos neve szerepel, ez végeredményben egy protokolláris jelenség volt amolyan diplomáciai gesztus is „külföldi” esetében, s egyfajta kitüntetés)

Közreadja: Cs. Szabó István

SPORT

A labdarúgók már pontokért játszanak

Rövid nyári pihenőt követően mintegy öt hetes felkészülési ideje volt a Gyomaendrődi FC labdarúgóinak az augusztus 10-én rajtoló 2013-2014. évi Megyei I. osztályú labdarúgó-bajnokságra. Az új bajnoki idényre új edzővel vágtatott neki a felnőtt csapat. Árgyelán János személyében egy tapasztalt, eredményes játékos múlttal rendelkező rutinos edző érkezett a csapat élére.

A játékos állományban is jelentős változás történt, többen abbahagyták az aktív játékot, ill. munkahelyi és

egyéb elfoglaltság miatt távoztak a csapattól. Az érkezési oldalon sajnos nem volt ekkora a mozgás, kevesebb rutinos játékost sikerült igazolnunk a hiányzó pótlására. A labdarúgó csapatra is jellemző, ami egyébként a városra is, fiatal korosztályok hiányoznak a sportból is vidéki vagy külföldi munkavállalás miatt. Az elkövetkező években ez a jelenség komoly gondokat fog okozni a labdarúgó csapat életében.

A bajnokság végére nem tűzünk ki elérhetetlen célt a csapat számára, szeretnénk magabiztosan megőrizni a Megyei I. osztályú tagságunkat, és az első nyolcban végezni a bajnokság végére.

Az U-19 korosztályú csapatot az elmúlt félévben szép eredményeket elérő Gál István irányítja ebben a szezonban.

Az U-16 korosztályú csapatot az elmúlt évben a labdarúgás vérkeringésében visszatért Pelyva Miklós irányítja ebben a szezonban.

Az eddig lejátszott mérkőzések eredményei:

2013. 08. 10. Füzesgyarmati SK – Gyomaendrődi FC 4 : 1
G.: Werle T.
Ifi.: 1 : 2 G.: Dávid I.(2)

Több hiányzó játékos is volt a Gyomaendrődi FC csapatában a bajnokság nyitó fordulójában. Ennek ellenére nagyon jól indult a mérkőzés, az első öt percben több veszélyes támadást is vezetett a csapat, majd 6. percben a vezetést is megszerezte egy szép szabadrúgás góllal. Sajnos az öröm nem tartott sokáig, két perc múlva egy szögletnél a vendégek védői elaludtak, a hazai csatár ezt kihasználva közelről gólt fejt. Kiegyenlített játék folyt az első félidőben, de a hazaiak egy eladott labdával meglóduztak a vendégek kapuja felé és egy szélről leadott lövéssel a 32. percben már náluk volt az előny. A második félidőben a labdát többet birtokló hazaiak a félidő közepén két perc alatt újabb két gólt szereztek és ezzel végleg eldöntötték a három pont sorsát. Sajnos a vendégek csak az első negyedórában voltak méltó ellenfelei a Gyarmatnak, így megérdemelt hazai siker született.

2013. 08. 17. Gyomaendrődi FC – Szabadkígyósi SZSC 1 : 1
G.: Werle T.
Ifi.: 3 : 3 G.: Fekécs M.(2), Dávid I.

Összeszedettebb és motiváltabb hazai csapat lépett pályára az első hazai mérkőzésen, mint egy hete a nyitó fordulóban. Látszott a csapaton, hogy nem szeretnék veszíteni. Bátran és ügyesen játszottak, kevés helyzettel ugyan, de az ellenfelet sem hagyták kibontakozni. A jó játéknak meg is lett az eredménye, a félidő 29.

A X. EUROPEAN MAJORETTES CHAMPIONSHIP - Tatabánya, HUNGARY

Latyák Brigitta

hónapban a kezdő mazsorett – táncoktatásra a jelentkezőket a következő telefonszámon: 06- 30- 374-7152, valamint a Színfolt Mazsorett Csoport Facebook oldalán- üzenetben.

Hunya Jolán
művészeti vezető

A X. Majorette Európa Bajnokságon, Tatabányán büszkeséggel és örömmel töltött el, hogy a Színfolt Mazsorett Csoport örökös tagja: Nyíri Dóra magyarul és angolul konferált, Knapcsék Kitty és Latyák Brigitta a Nemzeti válogatott mazsorették között táncolt, valamint Brigitta: két botos szóló kategóriában az előkelő: negyedik helyezést érte el. A Színfolt táncosai a nyár folyamán 12 alkalommal örvendeztették meg változatos táncukkal a közönséget a különböző rendezvényeken. Az őszi folyamán szintén számos alkalommal színesítik a programok műsorait a csinos mazsorett lányok és nemcsak Gyomaendrődön. **Várjuk szeptember**

percében megszületett a hazai vezetés. Ezt követően is folytatódott a bátor férfias játék. A második félidőben a vendégek fokozták a tempót, de a hazaiak jól tartották a veszélyes vendégcsatárokat, és még kontratámadásokra is volt erő, amelyek sok gondot okoztak a kígyósi védelemnek. Sajnos a folyamatos vendég nyomás a 73. percben góllá érett, egalizálták a vezetést. Ezt követően tovább fokozták a tempót, nyerni szerettek volna vendégek, de a hazaiak jól védekeztek és néha a szerencse is segített. Jól megszervezett játékkal értékes pontot szerzett a gyomaendrődi csapat egy igen jó játékerőt képviselő kígyósi csapattal szemben.

2013. 08. 25. Csabacsúd SE – Gyomaendrődi FC' 3 : 2
G.: Boér Zs., Werle T.
Ifi.: 1 : 2 G.: Csapó P., Dávid I.

A kisméretű csabacsúdi sportpálya mindig nagy kihívást jelentett a gyomaendrődi csapatnak, hogyan tud alkalmazkodni hozzá. Jól megszervezett védelem, erős középpálya, ügyes csatárok kellenek valamint a taktikai fegyelem betartása. Mindez úgy tűnt az első félidő nagy részében meg is volt a vendégek részéről. Jól működött a csapatrészek közötti összhang, nem is boldogultak a hazaiak az időnként veszélyes támadásokat is vezető vendégekkel. A félidő végén azonban elég volt egy kihagyás a hazaiak vezető góljának megszerzéséhez. A második félidőben sem változott a játék képe, a vendégek továbbra is jól küzdöttek. A 69. percben azonban egy szabadrúgás után már kettővel vezetett Csabacsúd. Ekkor úgy tűnt eldőlt a mérkőzés. A gyomaendrődi csapat azonban nem adta fel, magához tért a második gól okozta sokkból. A 83. és 84. percben két perc alatt kiegyenlítette a kétfólos hátrányt és támadott tovább a győzelemért. Sajnos azonban a 91. percben a hazaiak, mint már annyiszor az utóbbi években, kihasználva a kis pálya előnyét egy óriásbedobásból keletkező kavarodás után a hálóba kotorták a győztes gólt. Nem érdemelt vereséget az igen jól küzdő gyomaendrődi gárda, a döntetlen realisabb eredmény lett volna.

Fülöp Zoltán

RÉGI-ÚJ KISNAPTÁR

SZE P TEMBE R

V	1	15
H	2	16
K	3	17
Sz	4	18
Cs	5	19
P	6	20
Sz	7	21
V	8	22
H	9	23
K	10	24
Sz	11	25
Cs	12	26
P	13	27
Sz	14	28
V		29
H		30

Sötétzöld színű s tömött a tő,
egy-egy vörös levéllel néha tarka;
édesen lankad, érve csüggedő,
kékes fürtjével a nemes kadarka.
/ Babits Mihály /

Biczó Tamás rajza, 1956

AMIT ISTEN EGYBEKÖTÖTT...

Augusztus 10-én kötött házasságot az endrődi templomban
Hornok Zoltán és Giricz Annamária.
Kívánunk nekik sok boldogságot, életükre Isten áldását!

*Ma még csak tükörben, homályosan látunk, akkor majd színről színre.
Most még csak töredékes a tudásom, akkor majd úgy ismerem mindent, ahogy most engem ismernek.
Addig megmarad a hit, a remény és a szeretet, ez a három, de közülük a legnagyobb a szeretet. (1Kor 13.12-13)*

Dógi László és Beinschroth Adrienn augusztus 24-én a gyomai katolikus templomban kötött házasságot, és szeretetükre kaptak áldást. Legyenek boldogok egész életükön át!

Augusztus 3-án a gyomai katolikus templomban **Ádám Csaba és Székács Beáta** mondta ki a boldogító igent és kapott áldást. Közös életüket kísérje Isten áldása, legyenek boldogok!

A Rózsahegyi Iskola oldala

Márton Gábor tér - I.

Május 11-én Nagylapason, az egykori iskola épülete melletti tér a Márton Gábor nevet vette fel. Marci bácsi 23 évig volt nagylaposi pedagógus. Az ünnepélyes avatáson Farkas Zoltánné, a Rózsahegyi iskola igazgatója mondott ünnepi beszédet. Ennek első részét olvashatják itt:

Tisztelettel köszöntöm az ünnepi megemlékezés résztvevőit, a családtagokat, az egykori varjasi és nagylaposi diákokat és tanítókat, és minden kedves érdeklődőt!

„Aki engem szeret, mind Marcinak hív” - mondta Marci bácsi, és valóban nehezen jön a szánkra hogy Márton Gábor tanító úr. Szeretetet és tiszteletet fejeztek ki ezek a közvetlen szavak, hiszen számunkra ő volt a TANÍTÓ. Csupa nagybetűvel.

Gyakran volt alkalmam Marci bácsit hallgatni, olvastam az írásait, többször fogom szó szerint idézni, hiszen még mindig a fülemben csengnek a szavai. Lássuk, milyen életút van e mögött a név mögött, mi áll a közösség tisztelete és szeretete mögött.

Marci bácsi 1924. december 11-én született Endrődön. Édesapja Erdélyből származott, aki többféle iparos mesterség kitanulása után a vasútnál kapott munkát.

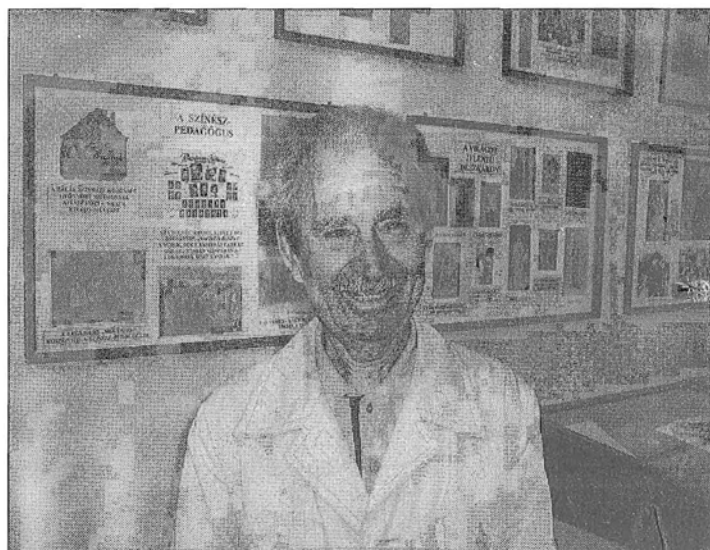
Megnősült, született 6 gyermeke, de 1918-ban elvitte a spanyolnátha a feleségét és egyik gyermekét. Ott maradt özvegyen 5 gyerekkel. Aztán a sors úgy hozta, hogy egyik endrődi ismerőse, Szurovecz Imre ajánlott számára egy jóvaló lányt, akinek odaveszett orosz fogságba a vőlegénye. Az ajánlatból házasság lett, és a család Petrozsényba költözött. Később a trianoni béke miatt eljöttek onnan a köröstarcsai tanyákra. Innen pedig szülői segítséggel hazajöttek Endrődre. Született még 6 gyerek, akik közül egy 2 éves korában meghalt.

Aztán 1931-ben újabb tragédia történt, a családfőt elvitte a tüdőbaj. Ott maradtak az árvák. „Hát, borzasztó idők voltak” emlékezett vissza Marci bácsi egyik írásában.

Az volt a szerencsésük, hogy a vasutas árvákról gondoskodott az állam. Így került be Marci bácsi a testvéreivel a szegedi MÁV nevelőintézetbe. A Boldogasszony sugárúton lévő intézetről úgy mesélt, hogy az maga volt a csoda. Szép környezet, fürdőszoba, könyvtár, játékerem, mindenük megvolt az ott lakó diákoknak. És ami ennél is fontosabb, kiváló tanárai voltak a fiúnevelőnek. Közülük leggyakrabban Paku Imrét emlegette, aki megszerettette vele az irodalmat.

Kiválóan tanult, szívta magába a tudományt, és élvezte a tudós pedagógusok társaságát. Jó eredményének köszönhetően beírták a szegedi tanítóképzőbe. Ekkor ismerte meg Juhász Gyula költői munkásságát, amit áhítással csodált, és ekkor kezdett el verseket írni.

Amikor visszacsatolták Magyarországhoz Bácskát, akkor Újvidéken is nyílt egy nevelőintézet, és áthelyezték ide nevelőnek. Tanította a fiatalabbakat. Volt köztük olyan is, aki csak törte a

A Rózsahegyi kiállítás anyagának nagy részét Marci bácsi gyűjtötte

magart, de nagyon jó barátságban voltak. Marci bácsit elvarázsolta a történelem, az irodalom és élete részévé vált a sportolás.

Meglett a képesítő, beiratkozott a tanárképzőbe irodalom-történelem szakra, de közbejött a háború. Egy társával együtt gyalog indultak haza nagy kerülővel a csapatmozgások miatt. Erre így emlékszik: „Két nap után hazaértünk, hát édesanyám meg volt lepve, mert 5 gyereke közül egyről se tudott semmit.”

Néhány nap múlva felkereste Csókási Béla, a polgári iskola igazgatója, hívta tanítani, mert a tanítók a fronton voltak, üresen álltak az iskolák. Elvállalta, és közben levelezőn folytatta a főiskolát.

Amikor visszajöttek a tanítók, Csejten kapott állást, ott maradt 5 évig. 1-8. évfolyamon váltva folyt a tanítás egész nap. Több mint 100 gyerek volt a keze alatt. A családok örültek, hogy van tanítójuk, ellátták mindennel, amire szüksége volt. Itt kezdte a színdarabokat írni, előadni, hogy a téli szezonban ne unatkozzanak a tanyasi emberek.

Itt kezdett a dolgozók iskolájában tanítani. Akinek 6 elemije volt, az lehetette a 8 osztályról a vizsgát. „Szívesen tanítottam a felnőtteket, mert szép számmal voltak, és értelmes emberek

voltak” - mondta. A gyerekekkel előadásokat tartottak, meghívták a szülőket, szépen összekovácsolta a közösséget.

Közben ideát megszervezték a Barátság labdarúgó csapatát, részben ennek tulajdonítható, hogy bekerült Endrődre tanítani. Itt Borbély Sándor igazgatása alatt tanított, az ő támogatásával szenvedélyesen rendezte a színelőadásokat, és neki köszönhetően színvonalas kulturális élet alakult ki a községben.

Kutató, helytörténeti és írói munkáját töretlenül végezte és javaslatára adtuk az endrődi iskolának a Rózsahegyi Kálmán nevet.

Az iskola életéről további információkat, képeket találhatnak az iskola honlapján: www.rozsahegyiskola.hu

Ha nem alkotott, gyakran úton volt.
- Hogy vagytok, csillagszeműek? - kérdezte

Hallgass a szívedre és valósítsd meg az álmaidat!

Blanka boldogan szállt le Zafir nyergéből.

- Ma nagyon jól dolgoztatok! - mondta a ló tulajdonosa, és megveregette Zafir vállát.

- Zafir érdemel - szuszogott a lány. - Azt hiszem, ma már nem edzünk többet, hanem kimegyünk az erdőbe.

- Remek ötlet! Zafir megérdemel egy kis kikapcsolódást, mielőtt elmentek a versenyre.

Blanka és Zafir egy rangos díjlovagló versenyre gyakoroltak. Már csak alig egy hónap volt hátra a megméretetésig, de a páros nagyon szépen fejlődött.

A lány gyorsan bevitte a lovat a bokszába és alaposan lecsutakolta, azután kilovagoltak az erdőbe. A fák levelei között átsűrödött a fény, és halk vízcsobogás hallatszott a patak feől. Blanka felsóhajtott.

- Az erdő gyönyörű, és semmi pénzért nem szakadnék el a látványától. De van valami, ami még szebb. Tel - mondta és átölelte a ló nyakát.

Zafir boldogsága jeléül felhorkantott. Hamarosan visszaindultak a farmra. Ott a lány szépen lekefélté Zafir szőrét, és meg is etette a lovat. Azután kivezette a legelőre, de mielőtt eleresztette volna megölelte, és egy pusztit nyomott az orrára.

- Te vagy a legjobb barát és a legjobb ló az egész univerzumban!

Úgy gondolta, neki van a legcsodálatosabb élete a világon. Még akkor is, ha Zafir nem volt teljesen az övé.

Egy héttel később Blanka falfehéren lépett ki a házából. Néhány perccel ezelőtt hívta Zafir tulajdonosa, hogy eladja a lovat. Imádta Zafir, ő volt a kedvenc lova. Ő gondozta már csikókora óta. Nagyon megszerette, és képtelen lett volna elválni tőle. Ráadásul már csak három hét volt a díjlovagló versenyig, és így nem indulhattak volna. A lány az istálló felé indul. Nagyon gyorsan futott. Borzasztón félt, hogy elkésik és nem búcsúzhat el Zafirától. Hamarosan befordult a bekötőútra, ami a lovardához vezetett. Eddig mindig örömmel jött ide, most azonban összeszorult a gyomra. A nagy kovácsolt vaskapu előtt lelassított, mert nagyon kimerült, de amikor meglátta Zafir a lószállítóban, eszeveszetten rohanni kezdett. Majdnem nekiment az úrnak, aki Zafirét jött.

- Könyörgöm, ne adja el Zafir! - kérlelte Blanka a tulajdonost lihegve.

- Sajnálom Blanka, de már nem változtathatom meg a szerződést. Rengeteg ló van még itt, majd választasz egy másikat.

- De ő más! Egyébként is, hogy induljunk így a versenyen? - mondta a lány, és a rémült lóra mutatott.

- Sajnálom! Már nem változtathatok!

Blanka felrohant a lószállító rámpáján, és átölelte Zafir nyakát. Az eddig visszatartott könnyek most lefolytak az arcán és a ló fekete sörényébe hulltak. Nem az ejtette kétségbe, hogy Zafir többé nem ebben a lovardában lesz, hiszen bármikor meglátogathatta volna. Hanem az, hogy az ember, aki megveszi, egyáltalán nem tud bánni a lovakkal. A legutóbb, amikor elment a farmja mellett éppen az egyik állatot ütötte. Félt, hogy Zafir is bántani fogja.

- Ne aggódj! Ki foglak menteni ennek az állatkínzónak a karmai közül - suttogta Zafirnak, aki idegesen kapált a lábával.

- Gyere kislány, most már indulnom kell! - mondta az új tulajdonos.

A lány megvetette a lábait, és nem mozdult a ló mellől. Bevetette utolsó fegyverét, a hisztizést. Remélte, hogy ezzel elérni a célját. De nem így történt.

- Nem mondom még egyszer! Azonnal gyere le! - kiál-

totta az úr.

Blanka nem engedett, és mereven állt Zafir mellett. Végül az új tulajdonos felment és lerángatta a lányt. Blanka hiába erőlködött, nem tudta megvetni a lábát, így az úr könnyedén felemelte és levitte az utánfutóról. Azután beszállt a kocsjába és elhajtott. Zafir régi tulajdonosa erősen szorította Blanka karját, nehogy az autó után rohanjon. A lány kétségbeesetten próbálta kitépni magát, szeméből már ömlöttek a könnyek.

- Nel Zafir! Nel - kiabálta.

Amikor a kocsi eltűnt a bekötőútról, a tulajdonos elengedte Blanka karját, aki azonnal kirohant a kapun, és házáig meg sem állt. Otthon rögtön kérlelni kezdte a szüleit, hogy vegyék meg neki Zafir. Persze ők azt mondták, hogy milyen lehetetlen ötletei vannak, és hogy ez nagyon sokba kerülne. Erre Blanka sértődötten bevilharzott a szobájába, az ágyra vetette magát és keservesen sírni kezdett.

Lassan elfogytak a könnyei, és körbenézett a szobában. Tekintete a falra vándorolt, ahová a kedvenc idézeteit rakta ki. Sorban végigolvasta mindet, míg végül a számára legfontosabbhoz jutott.

„Hallgass a szívedre, és valósítsd meg az álmaidat!”

Ekkor kipattant az ötlet a fejéből. Mi lenne, ha ő maga mentené meg Zafir. Felkapta a táskáját, belepakolt néhány almát, és kímászt az ablakon. Halkan kiosont a hátsó ajtón és Zafir új helye felé vette az irányt. A telihold megvilágította az utat, ezért mindig igyekezett az árnyékban maradni, nehogy valaki meglássa.

- Olyan, mintha rosszban sántikálnék - suttogta.

Hamarosan körvonalazódott a karám. Blanka óvatosan odament és körbenézett. Legnagyobb örömeire sehol sem látott embert, de imádott lovat sem talált. Azért halkan kimondta a nevét, mire egy hatalmas árnyék közeledett felé. A lány először megijedt, de mikor az árny odaért és halkan felnyerített, megnyugodott.

- Zafir! - mondta boldogan a lány.

Körűnézett, hogy senki nem látja-e, és mikor azt tapasztalta, hogy egy lélek sincs a környéken óvatosan bemászott a karámba. Nem volt egyszerű átjutni a villanypásztoron, és sokszor csak egy hajszálon múlt, hogy nem rázta meg az áram. Amikor bent volt, felszállt Zafir hátára. Még sosem ülte meg nyereg nélkül, de most hajtotta a szabadság utáni vágy, így megmarkolta a ló puha fekete sörényét. Blanka vágtába ugratta a barna kancát, és tekintetét az akadályra szegezte Zafir tökéletes ívben ugrott át a kerítés felett, és a lehető legtökéletesebben ért földet.

- Igen! Végre szabad vagy! - kiáltotta.

Gyorsan elváltattak a legközelebbi rendőrségre, ahol elég furcsán néztek rá. Amikor azonban elmondta, hogy hogyan néz ki Zafir tulajdonosa, a rendőrök összenéztek. Hamar autóra szálltak és kimentek a helyszínre. Kiderült, hogy a férfit már régóta körözték állatkínzás miatt, de eddig mindig kicsúszott a kezükből. Most azonban bilincsekre verve szállították a legközelebbi börtönbe. Blanka megkönnyebbülten sóhajtott fel, de még mindig nem tudta, hogy hova kerül Zafir. Az is lehet, hogy egy nagyon távoli helyre viszik, ahol még meglátogatni sem tudja. Szülei azonban mosolyogva beszélgettek a rendőrfőnökkel. De hamarosan komoly arccal fordultak lányukhoz.

- Tudod mekkora veszélyben voltál?! Meg is sérülhettél volna! - korhólták.

- Tudom - felelte Blanka szemlesütve. - De nem hagyhattam, hogy Zafirnak baja essen. Egyszerűen nem tehettem!

A szülők hamar megbékéltek és közölték a lányukkal, hogy Zafir mostantól az övé, megvették neki. Blanka háttartalanul boldog volt, hiszen valóra vált a legnagyobb álma.

Ne feledd: hallgass a szívedre, és valósítsd meg az álmaidat!

Bene Boglárka /12 éves/
(Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Óvoda)

Boglárka ezzel a történettel a Pennygirl club által meghirdetett novellairó pályázaton vett részt. Írásával korcsoportjában harmadik helyezést ért el. Gratulálunk neki!

Schiefner Ede szentbeszéde Dinya János újmiséjén, 1877. február 11-én II rész.

Dinya János

A legnagyobb mesterség – igen mint szt. Gergely pápa igen szépen kifejezi – minden mesterségek mestersége: a lelkek vezetése. A mily szép, ép oly nehéz, különösen napjainkban, midőn Isten igéjének hallgatására csaknem mindenkinek zárva füléi. Szépen inti e tekintetben is szt. Pál kedves tanítványát: <<Senki se vesse meg ifjúságodat, hanem légy példája a hiveknek beszédben és társalgásban. Ne hanyagold el a kegyelmet, mely benned vagy és adatott a püspök kezének feltevése által.>>¹ Az örökös főpap, ki a mi üdvünkért a földre szállott s mint igaz Isten és ember érettünk s bűneinkért testét megtörni s szentes vért pataként kiömleni

hagyta, s ki azt a végtelen szeretetből kifolyó nagy áldozatot a Golgota ormán, a kereszt oltárán bemutatta: egyszersmind akarta, hogy e nagy áldozat az idők végeig ismétlődjék. Azért hátra hagyta nekünk az Ur Jézus szt. testének és vérenek áldozatát s parancsolá ezt cselekedni, ezen áldozatot bemutatni az ő emlékezetére.²

Te is, kedves fiam, oda lépsz az oltárhoz, hogy legelőször bemutasd az Istennek az új szövetség eme nagy áldozatát. Valamint ez az áldozat szt. hitünk központja, akként legyen ez papi életed központja is. Oh bár csak jól megismernénk, mélyen megfontolnánk és szelptelen megőriznénk – mondja szt. Ambrus – a papi méltóságot. Hanem te is, hívő nép, ábold szivedben a mély tiszteletet és szeretetet papjaid iránt, kik üdvösséged munkálói, s kiket e nagy munkára sokak közül választott ki az ég. –

Fájdalmas hírokat penditek, midőn szólok ama veszélyekről, melyekkel teljes a pap élete. Nem ok nélkül mondta isteni Mesterünk tanítványainak: *hogy adjanak el mindent és vegyenek kardot*³. Hiszen ugy küldötte őket mint bárányokat a farkasok közé, mint gyenge hajósokat a hullámzó tengerre. Mindazáltal nem hagyta őket felsőbb segély nélkül, erősítésül, vigasztalásul adta az ígéretet: <<ime én veletek vagyok a világ végezetéig!>>⁴ Ez neked is szól, kedves fiam, neked is megadatott a segély, mely a világ veszedelmei és zátonyai közt felemlés és elveszni nem hagy.

A papi élet veszedelmei közül rámutatok legelőször is a benső veszedelmekre. *Legyetek szentek* – mondá az Ur az ő szövetségben Áron papjainhoz – *miként én is szent vagyok*⁵. Jézus pedig mielőtt visszatért volna mennyei Atyjához, apostolaiért ekként könyörgött: <<Atyám ő érettek könyörgök, kiket nekem adál, tartsd meg őket nevedben.>>⁶ Nem külső igazságra, nem közönséges erénygyakorlatra hívta őket, hanem legyőzni a világ minden oldalról kinálkozó csábjaikat és ingereit, hogy magasztos hivatalukat helyesen, az ő akarata és kívánalma szerint kezeljék; azért mondá: <<Ugy világossodjék a ti világosságtok, hogy az emberek látván cselekedeteiteket, dicsőítsék az Atyát mennyekben? Legyenek körülölvözve ágyékaitok és égő szövétnek kezeitekben, hogy a világosságnak gyermekei legyetek.>>⁸ Ezen világosság az igazság, jóság és igazságosság. Ezek azon világosság, mely által a pap életének ragyognia kell, s melyre törekedni a papnak elengedhetetlen kötelessége, hogy rátekintve a hivek, dicsőítsék az Atyát, ki az égben van. De hogy ily nagy tette képes legyen, megvan-e szabadtva az emberi természet gyarlóságaitól? Oh nem! Az emberi természetet a felszentelés nem változtatja meg, az emberi természet telve fogyatkozások – és gyarlóságokkal ép oly tulajdona marad a papnak a felszentelés után, mint előtt volt. Érezzük mi a nemzetek apostolával a nagy harcot, érezzük tagjaink törvénye mint vi a lélek törvénye ellen!⁹ Harcolnunk kell a test és vér – a sötétség hatalmasságai ellen. Tudjátok, érzitek ti is mennyi veszedelem kínálkozik a három vágy, az élv-vágy, bírvágy és dicsvágy által!

És neked, fiam, ezek ellen kell magadat felfegyverkezned, ezek ellen kell harcolnod, s ha harcod megszűnik, elvesztél!

S most vegyük szemügyre a külső veszedelmeket. Szent Pál apostol Krisztus harcosának nevezi a papot, s mint ilyennek készen kell lennie bármikor arra, hogy a világ minden hatalma ellen sikra szálljon. Te is kedves fiam, e harcra hivatál, légy készen rá, mert tudod, hogy Krisztus szelleme meg nem áll a világ szellemével. Mától fogva kilépsz a sikra, hol a küzdőnek egy félvilággal van baja; magas méltóságod, magasztos kötelességed élénk érzete dobogtassa kebledet, hogy a veszélyek közt bátran és rendületlenül állj meg, hogy le ne győzzön a félvilág daca, s ha erőd fogyatkozni kezd, ne félj! megnyered a buzgó ima által ezt is. *Három dolog fontos a pap életében* – mondja szt. Bernát – *az Isten igéjének hirdetése, a példa és imádság; s ezek között első az ima, azért rendelte, azért követeli az anyaszentegyház papjától oly szigorral napi zsolozsmájának elvégzését.*

Legyenek élteden keresztül vezércsillagaid az alázatosság, szelidség, bölcsesség és az imádság. Véd mélyen szivedbe szt. Pálnak ama rövid, de fontos intését: <<Senkinek semmi botrányozást ne adjunk, hogy ne szidalmaztassék a mi szolgálatunk, hanem mindenben úgy viseljük magunkat, mint Istennek szolgálói.>>¹⁰ <<Ugy fussad a pályát, hogy a jutalomra magadat méltóvá tegyed, nehogy talán midőn egyebeknek predikálsz, magad elvetessél.>>¹¹ Azonban fáradalmaid jutalmát ne várd itt a földön, mert hidd nekem, hitvány érdem az, mit földi jutalom is képes kielégíteni. Magasb légy mint a föld! onnan fölülről várd a jutalmat, mert azért küzd, fárad, a ki pap s ki honát itt lelé, az hitvány gyöngye rab. Szóval élted minden ideje, lelked egész ereje, szíved minden dobbanása csak Isten dicsőségének s a lelkek üdvének előmozdítására legyen irányozva.

De látom már, hogy lelked, mint szomjazó szarvas a vízforráshoz, csak az oltár felé eseng; azért nem is tartlak tovább, menj, végezd szt. foglalatosságodat, mely után buzgó szíved lángoló érzelmé oly ellenállhatatlanul vonz; menj tehát a szentek szentébe, hol az angyali karok láthatatlan serege már várakozik reád, hogy leborulva imádja a kezeidben legelőször csudálatosan átváltozott kenyér és bor színe alatt rejülő istenséget. Legyen első áldozatod az imádandó isteni gondviselésnek, – a veled közölt számtalan jótéményekért – bemutatott hálaáldozat! És ha a <<Memento>>-hoz érsz, emlékezzél meg szt. egyházunk dicső fejéről a halhatatlan IX. Pius pápáról, a betegség rabillincsei fogva tartotta hön szeretet meggyűspüspök Atyánkról és arról, ki téged felszentelt. Emlékezzél meg kedves Szüleidről, kiknek szíve most örömrában uszik, kedves fiukat céljánál, az Ur oltáránál látván! Nemde 12 év előtt nem mertétek hinni, fiatalok mai nap papi diszben álljon először az Ur oltáránál, és ime szívetek legforróbb óhaja ma teljesebe ment. Igen, kedves Szülők, hisz csak ti tudjátok, értitek és érzitek, hogy a mai édes öröm mennyi küzdés, fáradság s önmegtágadás árán lön megvásárolva. De örvendjétek! a mai édes és zavartalan lelki öröm ezerszeresen kárpótolja a hozott áldozatokat, élveztétek is ezt az édes érzelmét hosszú évek során át. Szüleid után emlékezzél meg kedves testvéreidről, rokonaidról, egykori tanítóidról, jötevőidről s mindazokról, kik ma oly elragadó örömmel sietek Isten házába, hogy élted legszebb ünnepélyén jelen legyenek. Minden testi és lelki jötevőidnek ezerszeresen fizesse vissza a Mindenjók Adója mindazt, miben ifjú élteden át részesítettek. Emlékezzél meg paptársaidról, kik első áldozatod bemutatásánál segédkeznek! Végre emlékezzél meg rólam is, ki innen a szószékről üdvözöllek, és segédkezet nyujtok, vezettek szt. ténykedésedben! Igen kedves fiam és testvérem, imádkozunk egymásért, te érettem, hogy adjon nekem az Ur erőt s kegyelmet magas de nehézséggel telt hivatásom betöltésére; én pedig te érted, hogy te jó, igazi s méltó papja légy a szt. római kath. anyaszentegyháznak.

Mi pedig buzgó fohászainkkal fogjuk kisérni áldozatodat, s kérjük az egek Urát, hogy adjon neked szerencsés életet, töltsön be a bölcsesség, értelem és minden ajándékaival, hogy szt. hivatalodat Isten dicsőségére, a lelkek üdvösségére és az egyházi rend diszére sokáig viselhesd és teljesedjenek be rajtat Istennek e szavai: <<Hiv papot támasztottam magamnak, ki szívem és lelkem szerint cselekszik és az én Krisztusom előtt jár minde napon.>>¹² Ámen

Közreadta: Hegedüs Bence

A beszédet tartalmazó kiadvány címe: Szent beszéd melyet T. Dinya János nagyváradi l.s.z. áldozár Endrődön 1877-dik év február hó 11-én tartott első szent miséje alkalmával mondott Schiefner Ede prépost és endrődi lelkész, Budapest, Franklin-társulat nyomdája, 1877. Forrás: OSZK, Budapest Jelzet: Kny. C.4.743

10 II. Kor. 6,3. 4.

11 I. Kor. 9.

12 Kir. 1,35

1 I Timoth. 4,12-14

2 Luk. 22,19 I. Kor. 11, 24-25

3 Luk. 22,36

4 Máté 28,20

5 3. Móz. 20

6 Ján. 17.

7 Máté 5,16

8 Eph. 6,14

9 Rom. 5.

Trodalmi oldal

És nézek a láthatáron túlra...

Bella János, Németországban élő festőművész, sok szállal kötődik hazájához, szülőföldjéhez, anyanyelvéhez. Kiállításain, könyvbemutatóin képek és szavak segítségével adott eddig is hírt az őt foglalkoztató kérdésekről, mutatta meg művészetét. Legutóbbi könyvbemutatója 2006-ban volt az endrődi Népházban. Most a festőművész életéről, a művészetéről, terveiről beszél készülő újabb verseskötete, az *És nézek a*

láthatáron túlra... kapcsán.

1950-ben kezdtem el a művészeti tanulmányaimat a Budapesti Művészeti Gimnáziumban. Hálás vagyok tanárainak, hogy már a második évben rajzolásban (és magyar nyelvben is) az osztály legjobbjai közé tartozhattam. Noha ez csak a kezdet volt, de már akkor tudtam és éreztem, hogy vagy művész leszek, vagy semmi!

Kollégista társaimmal minden vasárnap a képtárakat és múzeumokat jártuk, és nem csak az iskolában, de szabadidőnkben is rengeteget rajzoltunk festettünk, vitatkoztunk, tanulva nemcsak tanárainktól, de egymástól is.

Az érettségi után azonnal felvételt nyertem az Iparművészeti Főiskola díszítő-festő osztályára, de miután a rajz és a festés számomra fontosabb volt, mint marxizmus órákra járni, elretentő példaként kirúgtak a főiskoláról. Akkor sok mindenhez fogtam, de végül is Szegeden kötöttem ki a rajz-földrajz szakon. Ott ismertem meg a legcsodálatosabb művészembert, professzort és barátomat, Vinkler Lászlót!

Sajnos a kapcsolatunk a forradalom idején, amikor én nyugatra szöktem, megszakadt. Ezután már csak levél és rövid hazai látogatásaim jelenthették a kapcsolatot közöttünk, korán bekövetkezett haláláig. Azt mondják festés közben halt meg!

1956 karácsonyán már a Necker-parti Tübingen városban voltam, és állhattam a szigeten, szemben azzal a toronnyal, ahol Hölderlin elborult aggyal még évtizedekig élt és verseket írt. Ő az, aki a német költők közül a legnagyobb hatással van még ma is rám, miután Heinével és Brechtel is igen behatóan foglalkoztam. Mind-egyiküktől rengeteg verset is fordítottam magyarra.

1957 tavaszán már a Stuttgarter Akadémia festő osztályára nyertem felvételt. Ott voltam, kisebb-nagyobb megszakításokkal hét szemeszteren keresztül, majd a Stuttgarter Operaházhoz szegődtem, színházi festőnek. Amit ott megtanultam nyolc évben keresztül, az, hogy hogyan kell hatalmas munkákat gyorsan és jól kivitelezni. S mindez egy olyan csodálatos környezetben, ahol otthon volt a színjátszás, az opera és a balett is.

Ezt az állást önszántamból hagytam ott, miután az éjszakákba nyúló munkák, különösen az egymást követő premierek, már-már családi életem hamisniáját veszélyeztették, és magam is nyugodtabb életre vágytam.

Igy lettem a lakhelyünkön lévő reáliskolában rajztanár, majd népfőiskolai docens és szabadiskolai mentor a nyugdíjba menetelemig. Ez utóbbi posztot még a mai napig is betöltöm.

A versírás, festés, rajzolás kezdettől fogva hű maradt hozzám. Sok könyvbemutatóm és képkiallításom volt eddig itt is, ott is.

Ami azonban nekem a legfontosabb volt serdülő koromtól a mai napig, hogy elhivatottságomnak megfelelően tevékenykedhettem, tevékenykedhetek mind a költészet, mind a művészet terén. Emellett rengeteget olvasok, kiállítást látogatok, és több helyen a kiállítást én nyitom meg. Érzem, idős koromra már a kultúra közelében magam is annyira átformalódtam, hogy számomra más már nem is létezik. Ennek élek, ennek halok. A reális, valós élettől kissé már el is távolodtam. Különös, különleges lettem, de olyan valaki, aki még ma is tanul, fejlődni kíván...

Végigjártam az egyiptomi, görög-római művészetek után (de a barlangrajzok művészetét sem szabad kihagynom!) a reneszánsz művészetét, majd a nagyszerű manierizmus után a barokk művészteken át Csoyáig, a romantikusokon át a modernekig mindent. Alig van művészeti stílus, amit már csak kíváncsiságból ki ne próbáltam volna. Szerettem mindennel és mindig a legnagyobbakkal mérni magam, függetlenül attól, hogy ez sikerült vagy nem. Tanulni akarom mindenből! Ez az alapállás a versírásomra is hatott. Egyszer csak azon vettem észre magam, hogy miután nagyon behatóan foglalkoztam Schubert dalaival és Bartók zenéjével, vagy Heine és Hölderlin költészetével, magam is más lettem. Hatott a gondolkodásomon túl a művészetemre, és azóta másként rajzolok, másként festek, másként írok!

Nem, én sosem tagadom meg a múltam, sőt szeretettel gondolok rá, ám én nem csak a tavalyi, de a mai szemmel is szeretném fel-fogni a megváltozott kulturvilágot, mert érdemesnek tartom magam a fejlődésre is. Észrevettem, hogy mindennek mindenhez köze van, és az ellentétek nem azért vannak, hogy egymást megsemmisítsék, hanem hogy egymást kiegészítsék.

Magyarnak vagy németnek érzem magam?

Kimondhatatlanul hálás vagyok az Égnek, hogy magyar szülőktől magyar földön születtem, és miután a gonosztevéőknek már megbocsátottam, szabad vagyok érdemeim szerint. (Noha még mindig fájdalommal viselem azt a megállapítást, hogy otthonomban ez nem történhetett meg...)

***

Hogy festőnek vagy költőnek érzem magam?

Életem során minden a festészet felé terelgetett, amiben megítélesem szerint meglehetősen otthonos vagyok. Ezt bizonyítják az önálló kiállításaim itt(hon) és otthon is. A költészet azonban mégis legalább olyan kedves nekem, mint a képzőművészet, noha ehhez később fogtam. Először 1957-ben jelentek meg a müncheni „Nemzetörben” verseim, és a kölni emigrációs Vörösmarty Kör is tagjai közé választott, ahol egy közgyűlésen már saját verseimből szavaltam. Ez a Könyvbarátok hasábjain meg is jelent. 1960-at írtunk elkor, és ebben az évben nyertem el egy svájci kiírás pályadíját is. De hamarosan abbahagytam irodalmi-közéleti szereplésemet, mert ezzel megtarhattam egy esetleges hazalátogatási reményemet, ami 1963-ban az amnesztia után meg is történhetett. Azóta csak magamnak írtam verseket, mindaddig, míg otthoni kapcsolataim annyira megszilárdulhattak Szabó Ferenc, Szabó Ernő jóvoltából, hogy Magyarországon is több kiállításom és könyvbemutatóm jöhetett létre.

Írtam a Napórába, a Jászkunságba is verseket. Eddig négy verseskötetemet mutattuk be Endrődön is. Ha Isten éltet és lehetőség adódik, ötödik kötetem is megjelenik, melynek előkészületei elkezdődtek.

Tehát a vers legalább olyan kedves és fontos nekem, mint a festészet. Miért is ne lehetne? Egyik sem zárja ki a másikat, sőt testvéreként, jól megvannak egymás mellett testvéri szeretetben. Nem ritkán megesis az is, hogy amíg elkészül egy versem, már ugyanazon a papíron rajzolom az illusztrációt hozzá... Vagy egy friss rajz mellé verset írok.

A Népfőiskolán minden évben kiállítást rendeznek a magukat rám bízó, művészet iránt érdeklődők munkáiból. Egykori tanítványaim közül is sokan választották a művészi pályát, van köztük grafikus, kirakatrendező, művészeti újságíró és művészettörténész is... Ami a képzőművészetet illeti, itt megbecsülnék, várják a következő kiállításomat, többen meglátogatják a műtermemet.

Nem így van a versírással! Sokan el sem hiszik, hogy verseket is írok. Kérdésükre, hogy miért nem írok németül verseket, mindig azt válaszolom, mert nem tudok... Noha a nyelvüket magas fokon beszélem...

Hát ez a misztérium, amit gyakran versben meg is fogalmazok! Az anyanyelvemen... magyarul...

Iges Igek

Szeptember

Rakott krumplinudli

Krumplinudlit készítünk (főtt burgonyához annyi lisztet gyúrunk, hogy összeálljon, nudlikat sodrunk belőle és lobogó sós vízben kifőzzük). Kikent tűzálló tálba rétegeljük a nudlit juhtúróval, szalonnaszírral kevert tejföllel. Sütőben átfőrösítjük. Metélőhagymával díszítjük.

Seidl Ambrus

FENYŐ FÜRÉSZÁRU

deszkák, OSB lapok, lécek, kerítéslécek, pallók, szegőlécek, gerendák, lambéria

TÚZIFA
bükk, tölgy, akác, akácfaoszlop

KAPUFA BT. Gyomaendrőd, II. ker. 467.
06/70 513-95-14

A kondorosi úton, a vásártér után

METÁL STOP KERÉKPÁR ÉS SZERELVÉNY ÜZLET

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szervíz

- Tornádó elektromos kerékpárok.
- gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
- csövek, szerelvények.
- hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek,
- háztartási kisgépek, szórakoztató elektronika,
- szegek, csavarok, zárok, lakatok,
- fürdőkádak, mosdók, csaptelepek, mosogatók
- Júliustól kedvező áron ZÁRTSZERELVÉNYEK, TÉRHÁLÓK, ESŐCSATORNÁK is kaphatók!

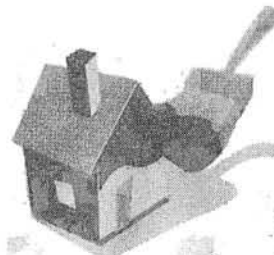
GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: (66) 386-909
Hitellehetőség! Minden kerékpárhoz értékes ajándékot adunk!

Házhoz jön a fodrász!

Szeretettel várom minden kedves régi és új vendégemet teljes körű női-, férfi és gyermek-fodrászatomban.

Igény szerint házhoz is megyek! Hétféteken is!

Látkóczkiné Erdős Magdolna
GYOMAENDRŐD, KULICH GY. U. 61.
Telefon: 06/70/312-5037

Minden felületen otthon vagyunk!

Vállaljuk lakásának teljes körű felújítását, elképzelései szerint!

Munkáink garanciálisak,
kivitelezésének a legfőbb
szempontja a lehető

legjobb minőség elérése a legmegfizethetőbb áron!

A felmérésünk, ami az írásos árajánlatot is tartalmazza, teljesen ingyenes.

PROFILJAINK:

- festés, mázolás, tapétázás
- homlokzatszigetelés, hőszigetelő rendszerek
- gipszkarton falak, álmennyezetek, előtétfalak, boltívek
- rejtett világítások, gipszkarton díszítések, dobozások
- laminált parketta lerakása, parkettacsiszolás
- fürdők, konyhák burkolása, kőműves munkák
- tetőtér beépítése, szigetelése
- nyílászárók, ajtók, ablakok cseréje
- bontás, sít elszállítás
- vizes falak szigetelése
- házak külső homlokzatának szigetelése, színezése
- hidegburkolás (csempe, járólapp, márvány, gránit lerakása, ill. téglá lerakása)
- melegburkolás (PVC, linóleum, szalagparketta, laminált parketta,
- padlószőnyeg, dekorpanel rakása és fektetése)
- állványozás, állványok bérbeadása (gurulós, homlokzati)

LÁTKÓCZKI LÁSZLÓ • Telefon: 06/70/381-4227

INTER
NYELVSTUDIO
Nyoz: 21381-2007
AKKREDITÁLT NYELVISKOLA

Ingyenes tanfolyamok!

Német kezdő indul Gyomán 09.03-én, kedd, csütörtök.

A részvétel feltétele: Regisztrálni kell a www.tudasodajovod.hu honlapon.

Ha nem tud regisztrálni, hívjon és segítünk!

További információk a honlapunkon: www.internyelvstudio.hu

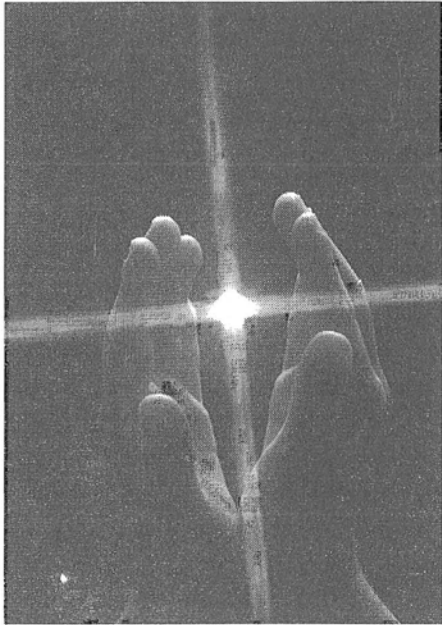
Várható még további ingyenes tanfolyam: angol újrakezdő, angol középfeladók (B1), német középfeladók (B1).

A projektiroda minden hónap 31-én tölti fel a tanfolyamokat a tudasodajovod.hu oldalra.

Inter Nyelvstúdió, Gyomaendrőd, Kossuth út 18. H-P: 15-18 óráig

Telefon: 20/947-1603, 20/229- 7022
e-mail: info@internyelvstudio.hu

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

BURAI GYÖRGY JÓZSEFNÉ SZÉCSI ILONA, aki Endrődön élt, 59 évesen hosszú súlyos betegség után elhunyt. Gyászolja a családja.

KATONA ESZTER, aki Endrődön élt, augusztus 16-án 72 évesen váratlanul elhunyt. Gyászolja a családja.

ZSIGRI MÁRIA, aki Endrődön élt, 85 éves korában, augusztus 1-jén hosszú betegség után megtért Teremtőjéhez. Gyászolja mindenki, aki szerette.

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Az endrődi katolikus temetők takarítását, karbantartását támogathatják adományok felajánlásával:

Készpénzbefizetés az endrődi plébánián hivatali időben (munkanapokon 8-12), vagy az Endrődi Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány számlájára befizetéssel vagy átutalással. Számlaszámunk: 53200015-10003231 Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet.

Az endrődi és a hunyai templomban, a katolikus szertartás szerint eltemetett halottakról 40 évre visszamenőleg, név szerint megemlékezünk halálozási évfordulójuk napján.

Szép és üdvös lenne, ha a gyászoló család, egy éven belül havonta, egy éven túl évente szentmisét ajánlana fel elhunyt szeretteikért.

Bélfenyéri gyermekek

„Cselekedet nélkül a hit meghalt”
(Jakab apostol)

2013. augusztus 13-17. között vendégül láttuk a bélfenyéri gyermekotthon néhány kis lakóját a saját Templom-zugai vendégházunkban.

A gyermekek rendkívül hátrányos környezetből kerültek a gyermekotthonba, Marci atya védőszárnyai alá.

Pünkösöd előtt jelentős mennyiségű élelmiszert vittünk ki Várfi András polgármester úrral és Varga Zoltán önkéntes segítővel, innen ismertem meg a körülményeket, valamint az ott élő gyermekeket.

A „látogatás” hatására úgy döntöttünk a férjemmel, hogy néhány gyermeknek megpróbálunk örömet szerezni azzal, hogy rövid időre feledtetni tudjuk velük a kilátástalan helyzetüket.

Közösen főztünk, csónakáztunk a holtágon, sokat beszélgettünk velük. Az egyik napon Dr. Szonda István segítségével kemencébe sütöttünk kis kalácsokat, valamint hagyományos kelt tésztát.

Gyalogosan a gáton tettük meg az utat oda-vissza, ami igen nagy élmény volt a Hármaskörös partján sétálva.

Augusztus 15-én este az endrődi templomban szentmisén vettünk részt, ami szintén fontos volt a gyermekeknek, hiszen ők egyházi otthonban élnek.

Az idő rövidsége, valamint az a tény, hogy nem érkezett velük kísérő, behatárolta a lehetőségeinket, hiszen a nap 24 órájában gondoskodni kellett az ellátásukról, a felügyeletükről, így nem túl sok idő jutott városunk nevezetességeinek

bemutatására.

Ez a nyaralztatás nem jöhetett volna létre a családom segítségével nélkül, köszönettel tartozom Nekik.

Nem hirdetem ezt az eseményt, csak nagyon szűk körben, mégis segítő emberekre találtam.

Külön köszönetet mondok **Várfi András** polgármester úrnak, úgy is, mint magánember, hiszen ő meg is látogatta a gyermekeket és nem jött üres kézzel.

Köszönet **Dr. Dénes Zoltán** atyának, ami minden nap eljött a gyermekekhez.

További támogatók, akik átéreztek, hogy ezeknek a gyermekeknek milyen nagy szükségük van a jó szóra, a szeretetre.

Varga Zoltán önkéntes segítő
Sikér Kft

Dr. Szonda István
Nagy László Rostélyos Húsbolt
László Anikó Diadem Patika
Varga József és felesége

Vargáné Marik Henrietta
Iványi Lajosné
Szabó Balázsne
Szakálos Tibor és felesége
Binges Vince és Cselei Lászlóné
Gellai Béliáné Binges Katalin
Bajusz Éva és Kakati Zsolt

A búcsúzkodásunk során értettem meg ennek a néhány napnak a jelentőségét, valamint azt, hogy ez egy felemelő cselekedet volt, amit nem a külvilág számára csináltunk.

Gyomaendrőd,
2013. augusztus 26.

Vaszko Sándorné

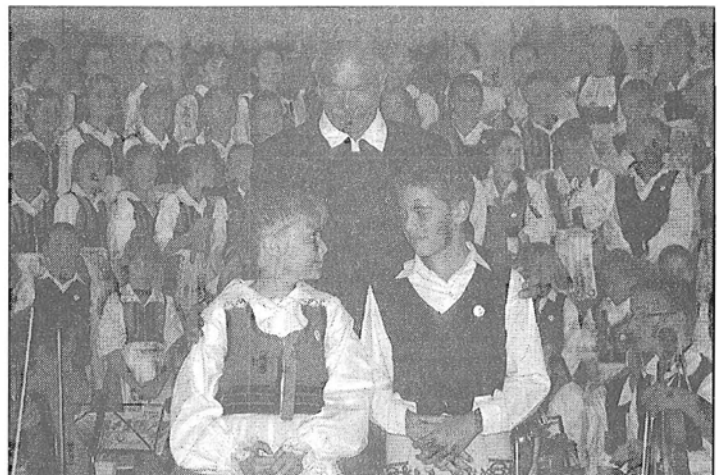
Gyermekfilharmónia Gyomaendrődön

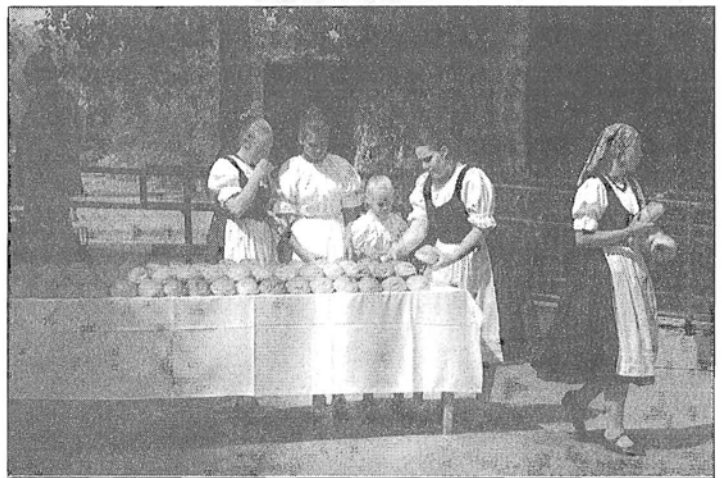
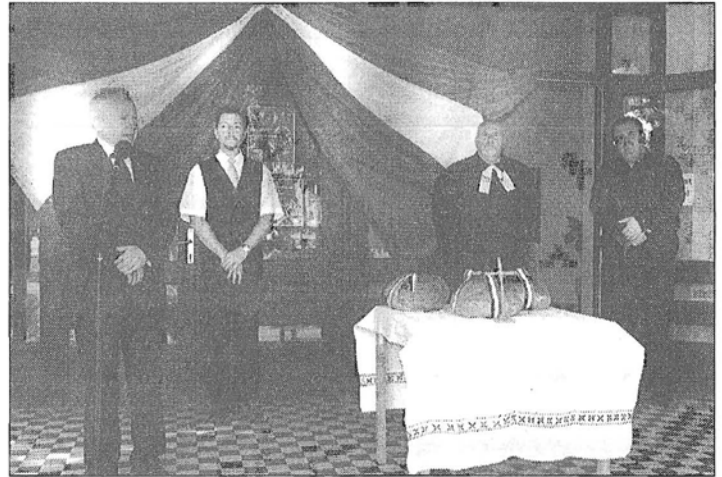
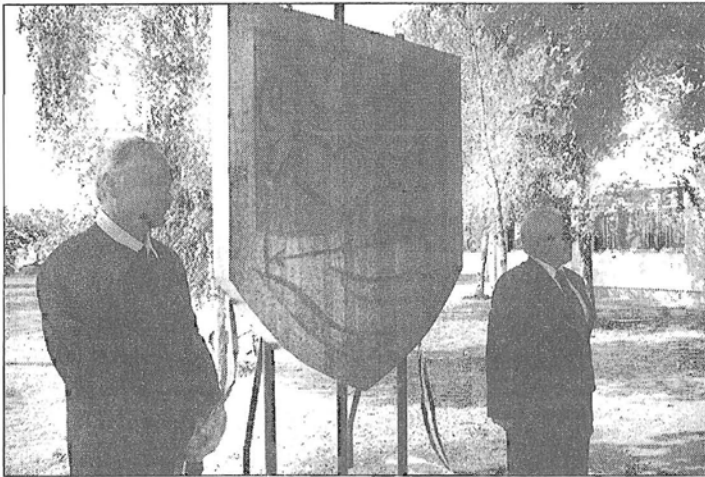
A szentgyházi székegyházi székely gyermekkórus együtt ünnepelte Szent István napját városunk lakóival. Augusztus 20-án a városi ünnepség a Polgármesteri Hivatal előtti téren volt, ahol felavatták a Gyomaendrőd címerét ábrázoló fafaragást. A 150 fős székegyházi gyermekkórus részt vett az ünnepségen, ahol a három történelmi egyház képviselői megáldották és megszentelték az új kenyeret.

Este, 19 órakor az endrődi Szent Imre Katolikus Templomban csaknem ezer ember előtt ünnepi koncertet adott a Gyermekfilharmónia Haáz Sándor karnagy vezetésével. A három napig vendégeskedő kórus ellátását sokan segítették. Köszönöm minden adakozónak és segítőnek a munkáját!

Dr. Szonda István

Szent István nap Gyomaendrődön

Egész évben várjuk kedves vendégeinket klimatizált, termálvizes szobáinkban.

Vállaljuk baráti, üzleti, családi rendezvények lebonyolítását klimatizált éttermünkben 70 főig.

**Az étterem nyitva
11-21 óráig.**

Baráti, családi üzleti rendezvény lebonyolítását vállaljuk a teljesen klimatizált Híd-fő étteremben 160 főig.

FÉSZEK Panzió és Étterem

5500 Gyomaendrőd, Szabadság tér 6.
Telefon/Fax: 06-66/386-718 - Mobil: 06-20/5599-240
E-mail: feszekpanzio@mail.globonet.hu
www.feszekpanzio.hu

Kedves vásárlóim!

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Őszi ajánlataim:

- Kandallók, szenes kályhák, kályhacsövek, csőtisztítók
- Zománcos üstök, üstházak, tároló rekeszek, savanyító edények
- Szivattyúk, műanyagtömlők, bilincsek, csatlakozók
- Foliák, műanyagfalók, műanyagzsákok, p.p. zsákok
- Kerítédrótok, szegek, csavarok
- Barkácsgépek, kéziszerszámok, védőkesztyűk
- Munkaruhák, munkavédelmi bakancsok
- Virágföldek, virágcserepek, őszi virághagymák
- Festékek, ecsetek, festőhengerek, csemperegasztók
- Izzók, elemek, vezetékek, kapcsolók, stb.
- Borászati kellékek, parafadugók, üvegek, demizsonok
- Alu létrák, talicskák, betonkeverők, kőműves szerszámok
- Szőnyegek - 2x3-mas, és futószőnyegek
- Konyhai felszerelések, fürdőszobaszőnyegek, viaszosvásznak

Várom vásárlóimat! - FARKAS MÁTÉ